

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zdravotně sociální fakulta

**Očekávání a skutečnost bydlení v Domě s pečovatelskou
službou Planá nad Lužnicí**

bakalářská práce

Autor práce: Dana Voborská

Studijní program: Rehabilitace

Studijní obor: Rehabilitační - psychosociální péče o postižené děti, dospělé a seniory

Vedoucí práce: Mgr. Petra Zimmelová, Ph.D.

Datum odevzdání práce: 4. května 2012

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou bydlení seniorů v Domě s pečovatelskou službou, což je jedna z pobytových sociálních služeb nabízených v České republice.

Cílem práce je zjistit, v jakých aspektech se lišilo očekávání seniorů před nastěhováním do Domu s pečovatelskou službou Planá nad Lužnicí od reality života v tomto zařízení. Cílem výzkumu je tedy zjistit, čeho se týkala a do jaké míry byla splněna očekávání zdejších obyvatel. Dílčím cílem je získat přehled o tom, jestli jsou senioři před příchodem do DpS dostatečně informováni o bydlení a službách poskytovaných v tomto zařízení.

V teoretické části jsou nejprve definovány pojmy stárnutí a stáří a popsány změny provázející toto životní období. Dále jsou představeny sociální služby pro seniory, které jsou poskytovány v České republice. Je zde popsán proces adaptace a v závěru teoretické části je představen Dům s pečovatelskou službou Planá nad Lužnicí.

Pro získání potřebných informací v rámci praktické části mé práce jsem použila kvalitativního výzkumu. Zvolila jsem metodu dotazování, techniku narativního polořízeného rozhovoru.

Z výsledků mého šetření je zřejmé, že očekávání seniorů před vstupem do DpS souvisela nejen s důvodem jejich přestěhování, ale také s tím, jaké informace o svém budoucím bydlení měli k dispozici. Prostřednictvím výzkumu jsem zjistila, že naprostá většina dotazovaných měla dostatečné informace o DpS. Očekávání respondentů byla ve většině případů spojena s bezbariérovým prostředím a s možností využívání vybraných úkonů pečovatelské služby.

Výzkum dále ukázal, že respondenti v DpS oceňují pohodlné bezbariérové bydlení v příjemném prostředí. Pečovatelskou službu i personál DpS hodnotí respondenti kladně, přestože někteří poukazují na finanční náročnost bydlení i poskytovaných služeb. Pro respondenty je důležité, že se zde mohou i nadále věnovat některým svým oblíbeným činnostem a stýkat se se svými přáteli. Z výsledků výzkumu vyplývá, že v některých případech realita bydlení v DpS Planá nad Lužnicí dokonce předčila očekávání spojená s nastěhováním do tohoto zařízení.

Poznatky získané prostřednictvím této bakalářské práce by mohly sloužit jako zpětná vazba pro zaměstnance DpS Planá nad Lužnicí. Mohly by také přispět ke zvýšení všeobecného povědomí o tom, co senioři očekávají od bydlení v domě s pečovatelskou službou a co jim bydlení v takovém zařízení může nabídnout.

Abstract

This bachelor thesis deals with an issue of seniors' living in a nursing home, which is one of residential social services offered in the Czech Republic.

The aim of the thesis is to identify in which aspects expectations of seniors before moving into the Nursing home in Planá nad Lužnicí differed from the reality of the life in this facility. Therefore the research aim is to find out what the expectations of local residents related to and to what extent they were met. The partial aim is to gain an overview about the fact whether the seniors before their arrival in the nursing home are sufficiently informed about the housing and services in this facility.

In the theoretical part, first there are defined concepts of ageing and old age and there are described changes accompanying this period of life. Further there are presented social services for seniors provided in the Czech Republic. There is described an adaptation process and in the end of the theoretical part the Nursing home in Planá nad Lužnicí is presented.

To get necessary information for the practical part of my thesis I used a qualitative research. I chose a method of interviewing, a technique of a narrative semi-controlled dialogue.

From results of my investigation it is apparent that the seniors' expectations before their arrival in the nursing home were associated not only with the reason of their removal, but also with the fact, what information about their future living was available. Through the research I found out that the vast majority of respondents had enough information about the nursing home. The respondents' expectations were in most cases associated with a barrier-free environment and a possibility to use chosen nursing care operations.

Then the research showed that respondents in the nursing home appreciate a comfortable barrier-free living in the pleasant surroundings. Respondents evaluate positively the nursing care as well as the staff, although some of them point out to financial demands of the housing and services provided. It is important for the respondents that they can continue to be engaged in their favourite activities and meet their friends here. The research shows that in some cases the reality of the housing in

the Nursing home in Planá nad Lužnicí even exceeded the expectations associated with the moving into this facility.

The findings gained through this thesis could serve as a feedback for the staff of the Nursing home in Planá nad Lužnicí. They also could contribute to increasing of a general awareness of the fact what seniors expect from their living in the nursing home and what the housing in such a facility can offer them.

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to – v nezkrácené podobě – v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích 4. května 2012

.....
(Dana Voborská)

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Mgr. Petře Zimmelové, Ph.D. za vedení bakalářské práce, cenné připomínky a rady. Dále děkuji obyvatelům Domu s pečovatelskou službou Planá nad Lužnicí za to, že byli ochotni podělit se o svůj životní příběh.

Obsah

ÚVOD	10
1. SOUČASNÝ STAV	11
1.1 Stáří	11
1.1.1. Vymezení základních pojmů - stárnutí, senior, sociální služby	11
1.1.2. Změny související se stárnutím	12
1.1.2.1. Biologické změny a stáří	12
1.1.2.2. Psychologické změny ve stáří	13
1.1.2.3. Sociální změny	14
1.2 Sociální služby pro seniory	15
1.2.1 Legislativní zakotvení	15
1.2.2 Kategorizace sociálních služeb	16
1.2.3 Standardy kvality sociálních služeb	18
1.3 Adaptační proces a senior v sociálních službách	20
1.4 Dům s pečovatelskou službou Planá nad Lužnicí	21
1.4.1 Poslání	21
1.4.2 Poskytované služby	22
1.4.3 Jednání se zájemcem o zavedení služby	24
2. CÍL PRÁCE A VÝZKUMNÉ OTÁZKY	25
2.1 Cíl práce	25
2.2 Výzkumné otázky	25
3. METODIKA VÝZKUMU	26
3.1 Použitá metodika	26
3.2 Charakteristika výzkumného souboru	26
3.3 Proces sběru dat	26
4. VÝSLEDKY	27
4.1 Narativní rozhovor č. 1	27
4.2 Narativní rozhovor č. 2	34
4.3 Narativní rozhovor č. 3	40
4.4 Narativní rozhovor č. 4	46

4.5	Narativní rozhovor č. 5	51
4.6	Narativní rozhovor č. 6	58
5.	DISKUSE.....	63
6.	ZÁVĚR	68
7.	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	70
8.	KLÍČOVÁ SLOVA	75
9.	PŘÍLOHY	76

ÚVOD

V současné době je problematika stárnutí populace velmi aktuálním tématem. Ve společnosti přibývá seniorů a je třeba brát ohled na jejich specifické potřeby. Mnoho seniorů potřebuje pomoc svého okolí z důvodu zhoršeného zdravotního stavu a snížené soběstačnosti. Někomu poskytuje pomoc rodina, jiný využívá sociálních služeb. Nabídka sociálních služeb v České republice je různorodá, senioři mohou využívat například terénní pečovatelské služby, bydlení v domě s pečovatelskou službou či v domově pro seniory.

Cílem práce je zjistit, v jakých aspektech se lišilo očekávání seniorů od reality života v Domě s pečovatelskou službou Planá nad Lužnicí. Prostřednictvím výzkumu bych chtěla zjistit, čeho se týkala a do jaké míry byla splněna očekávání zdejších obyvatel spojená s přestěhováním do DpS. Dílčím cílem je získat přehled o tom, jestli jsou senioři před nastěhováním do DpS dostatečně informováni o bydlení a službách poskytovaných v tomto zařízení.

Obyvatelé DpS tvoří různorodou skupinu nejen z hlediska věku, ale též z hlediska požadavků na sociální služby. Pečovatelská služba zahrnuje mnoho činností, z nichž může každý obyvatel DpS využívat ty úkony, které potřebuje. V tomto zařízení není žádný zvláštní režim, je zde vysoká variabilita řízení života. Senioři tak do jisté míry mohou pokračovat ve svém dřívějším způsobu života, mohou se věnovat svým zájmům. Toto téma jsem si vybrala proto, že je mi problematika bydlení seniorů obzvláště blízká. Svou roli při výběru tématu jistě hrála i skutečnost, že jsem v DpS Planá nad Lužnicí čtyři roky pracovala jako pečovatelka.

Informace z této bakalářské práce budou moci využít zejména zaměstnanci DpS Planá nad Lužnicí, kteří by mohli doplnit či zdokonalit poskytované služby tak, aby lépe splňovaly očekávání klientů.

1. SOUČASNÝ STAV

1.1 Stáří

1.1.1. Vymezení základních pojmů - stárnutí, senior, sociální služby

V odborné literatuře lze nalézt mnoho definic **stárnutí**. Pro tuto práci jsem vybrala dvě z nich, která podle mého názoru výstižně shrnují nejdůležitější aspekty tohoto procesu. Podle Topinkové a Neuwirtha je stárnutí specifický, nezvratný a neopakovatelný biologický proces, který je univerzální pro všechny živé organismy (32). Langmeier a Krejčířová definují stárnutí jako „souhrn změn ve struktuře a funkcích organismu, které podmiňují jeho zvýšenou zranitelnost a pokles schopností a výkonnosti jedince a jež kulminují v terminálním stádiu a ve smrti“(16).

Definice **stáří** existuje rovněž mnoho. Haškovcová považuje stáří za přirozené období lidského života. Zdůrazňuje, že stáří není nemoc, ale přirozený proces změn, které trvají celý život, ale výraznější jsou až v pozdějším věku (6). Kalvach se domnívá, že stáří je důsledkem a projevem individuálních geneticky podmíněných involučních procesů modifikovaných dalšími faktory (chorobami, způsobem života, prostředím, životními podmínkami) a je spojeno s mnoha významnými sociálními změnami (13). Stáří lze také označit za výsledek stárnutí.

Na základě výše uvedených definic lze definovat také pojem **senior**. Je to člověk, který patří do starší věkové kategorie a který je tedy přímo konfrontován s projevy stárnutí a stáří.

Věda o stáří a stárnutí se nazývá **gerontologie**. Lze ji rozdělit na tři části:

1. teoretická (experimentální) gerontologie – obecně zkoumá problematiku stárnutí
2. sociální gerontologie – zaměřuje se na vztah starého člověka a společnosti, stárnutím populace, vychází z ní sociální práce se seniory
3. klinická gerontologie (geriatrie) – věnuje se zdravotní péči o seniory a jejich zdravotnímu stavu (13)

Členění stáří podle Kalvacha:

65 - 74 let	mladí senioři (odchod do důchodu, volnočasové aktivity, seberealizace)
75 - 84 let	staří senioři (otázka adaptace, tolerance zátěže, specifická medicínská problematika)
85 let a více	velmi staří senioři (klesající soběstačnost, nutnost zabezpečení) (13)

1.1.2. Změny související se stárnutím

1.1.2.1. Biologické změny a stáří

Změny v oblasti biologické zahrnují především změny v oblasti vnímání neboli percepce. U 90 % seniorů se zhoršuje zrak, u 30 % sluch (19). Snižuje se také úroveň vnímání pomocí hmatu, čichu i chuti. K vylepšení zraku a sluchu seniorům mohou pomoci kompenzační pomůcky, jako například brýle či naslouchadla (17).

Biologické změny se odráží i ve vzhledu starého člověka. Postava se s věkem zmenšuje kvůli zmenšení prostoru mezi obratli. Shrbená postava starých lidí je důsledkem ochablosti svalů a úbytku svalové hmoty (19). K dalším tělesným změnám dochází dále například v oblasti termoregulace, trávení a vyprazdňování (36). U seniorů se snižuje výkonnost srdce a plic, ale i centrálního nervového systému. Mozkové buňky odumírají, kosti jsou křehké, ubývá podkožního tuku. Vlasy méně rostou, šediví a padají, zuby vypadávají. Mění se funkce endokrinních žláz, dochází k omezení činnosti pohlavních žláz (15). Kosti jsou křehčí a náchylnější ke zlomeninám v důsledku snížení kostní denzity. Ve vysokém věku může v důsledku tohoto procesu vzniknout osteoporóza (8).

Ve stáří přibývá nemocnosti; často se vyskytuje více nemocí najednou. Tento jev bývá označován jako polymorbidita. Mezi nejčastější a neznámější choroby stáří patří kardiovaskulární choroby, osteoporóza, metabolická onemocnění, onemocnění respiračního traktu, inkontinence, deprese, demence a Parkinsonova choroba (31).

1.1.2.2. Psychologické změny ve stáří

Senioři se musí vyrovnávat též s psychickými změnami. Zhoršené vnímání omezuje člověka v nejrůznějších činnostech, stává se méně výkonným, dochází k většímu ohrožení jeho bezpečnosti. Další změny u starých lidí jsou patrné v oblasti paměti a učení. Zejména krátkodobá paměť se zhoršuje, vzpomínky z minulosti bývají obvykle zachovány (17). Jedná se především o zhoršení úsudku, obtížnější osvojování nového, změny emotivity, sníženou sebedůvěru, nedůvěřivost a sugestibilitu (36).

Patrné je zpomalení psychomotorického tempa a myšlení. Úbytek rozumových schopností je důsledkem strukturálních i funkčních změn mozku. Rychlost tohoto procesu závisí na sociálních a dědičných faktorech. Závažnější úbytek rozumových schopností nastává v důsledku nemoci, nejčastěji demence (35). U seniorů dochází také ke snížení schopnosti adaptace na změny. Oslabena bývá i jejich vůle a jejich důslednost.

Starší lidé jsou však schopni klidněji a racionálněji hodnotit situaci, mívají větší trpělivost (15). Změny jsou patrné v prožívání emocí, které bývá méně bezprostřední. Dochází také ke snížení intenzity emocí. Ve stáří se člověk stává emočně stabilnějším, ale obvykle i lhostejnějším ve vztahu k okolnímu světu (16). Stáří, zvláště ve vysokém věku, je charakteristické odklonem od vnějšího světa k sobě a svým obtížím. Mění se struktura osobnosti i hierarchie hodnot. Bývá patrná váhavost při provádění některých nových činností (34). Ve stáří dochází k zintenzivnění některých povahových vlastností charakteristických pro daného člověka.

Stárnutí je proces, který zahrnuje dvě do jisté míry protichůdné tendence. Ve stáří zpravidla dochází k úbytku fyzických sil a k omezení smyslových funkcí, ale zároveň bývá toto životní období časem osobního růstu a rozvoje, přičemž přináší také nadhled a moudrost (24). Stát se moudrým by mělo být cílem každého člověka. Moudrý člověk chápe svůj život jako celek a dokáže tak přijmout své stáří. Žije pak v souladu se sebou samým (5). Tento názor sdílí E. H. Erikson, který považuje za hlavní vývojový úkol stáří dospět k integritě vlastního života. Dosažení integrity přispívá k přijetí života a jeho smyslu (3).

1.1.2.3. Sociální změny

Ve stáří dochází k omezení sociálních dovedností člověka. Senioři jsou po odchodu do penze určitým způsobem izolováni od společnosti, jejich každodenní život se odehrává převážně v soukromí. Dochází ke změně životního stylu. Ve vyšším věku často přibývají chronická onemocnění, která snižují soběstačnost člověka. Někteří senioři se špatně vyrovnávají se skutečností, že potřebují pomoc někoho jiného, ať už členů vlastní rodiny nebo sousedů či přátel (14). Nechtějí být druhým na obtíž, ale sami už si z důvodu snížené soběstačnosti nedokážou zajistit vše, co potřebují. V některých případech může být vhodným řešením využívání placených sociálních služeb, které přináší seniorům větší pocit zachování subjektivní autonomie než využívání pomoci blízkých osob. Pracovníky v sociálních službách obvykle senioři chápou jako profesionály, kteří dělají svou práci (11).

V důsledku zhoršení zdravotního stavu bývá negativním způsobem ovlivněna účast na společenském životě. Někteří senioři se těžko vyrovnávají s omezeními, která stáří přináší a mohou strádat v důsledku sociální izolace (14). U starých lidí může také docházet ke stagnaci či úpadku sociálních návyků, protože je nepoužívají tak často jako dříve.

Předpokladem sociálního kontaktu je komunikace. U starších lidí se komunikace stává méně efektivní v důsledku změn vnímání a paměti. Nelze opomenout ani specifickou jazykovou zkušenost starší generace, která nemusí být pro příslušníky mladší generace úplně srozumitelná (35). Komunikace se seniory by měla být přizpůsobena individuálním schopnostem a potřebám jednotlivce. Je třeba vybrat odpovídající komunikační styl a upravit rychlost mluvy. Specifický přístup potřebují senioři, kteří mají výrazněji narušené kognitivní funkce (26).

Někteří lidé ve vyšším věku strádají v důsledku osamění, ztráty blízkých lidí, manžela či manželky, přátel. Někteří senioři mají také finanční potíže (36). V současné době bývá stáří v naší západní kultuře vnímáno spíše negativně. Je zatíženo mnohými mýty a předsudky a také diskreditujícími atributy, které seniory do jisté míry stigmatizují. Tyto negativní mýty a stereotypy dávají vzniknout diskriminaci starých lidí - **ageismu** (30). Rovněž Vágnerová uvádí, že postoj dnešní společnosti ke stáří je

převážně odmítavý a podceňující. Stáří je považováno za období, kdy člověku ubývá síl, zdraví a stává se méně výkonným a méně atraktivním. V lepším případě si člověk ve stáří zachovává něco z toho, co získal dříve. Bývá opomíjena zkušenost, nadhled a další kvality starých lidí. Příslušníci mladších věkových kategorií ztrácejí vědomí přirozenosti kontinuity různých generací, které bývalo dříve udržováno soužitím lidí různého stáří v rámci širší rodiny. V negativním postoji ke stáří se mohou odrážet i skryté obavy lidí z jejich vlastního stárnutí (35).

Senioři reagují na změny, které stáří přináší, různými způsoby. Záleží na osobnosti člověka, jeho zkušenostech, výchově, vzdělání, prostředí, v němž žije. Roli hrají i reakce okolí na tyto změny. Stárnoucí člověk si musí na stáří zvyknout, adaptovat se. Tomu napomáhá i skutečnost, že ke změnám spojeným s tímto životním obdobím dochází postupně. Prospěšnější vždy bývá konstruktivní přístup, i když u některých jedinců převažuje přístup negativní, případně dochází k vytváření závislosti na okolí (17). Lidé ve vyšším věku by si měli zachovat své zájmy a vyvíjet přiměřenou fyzickou i psychickou činnost. Měli by udržovat přátelské vztahy, být otevřeni novým poznatkům a mít radost ze života. Tímto způsobem se mohou na stáří úspěšně adaptovat (16).

1.2 Sociální služby pro seniory

1.2.1 Legislativní zakotvení

Sociální službou se podle Zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách rozumí činnost nebo soubor činností, jimiž se zajišťuje pomoc a podpora osobám v nepříznivé sociální situaci. Cílem této činnosti je podpořit sociální začlenění nebo předejít sociálnímu vyloučení. Každý člověk má nárok na základní sociální poradenství, které mu usnadní orientaci v nabídce sociálních služeb. Forma pomoci i její rozsah musí respektovat lidskou důstojnost a další základní lidská práva. Je nezbytné, aby pomoc byla poskytována na základě individuálních potřeb osob a aby motivovala osoby k rozvoji jejich samostatnosti a podporovat je v začleňování do společnosti (37).

Jako hlavní cíl sociální práce bývá označována pomoc starým či dlouhodobě nemocným jedincům, kteří strádají v důsledku sociální izolace. Mühlpachr poukazuje na důležitost preventivní pomoci této skupině obyvatel, která spočívá například v poskytnutí potřebné sociální služby (23). Podobný poznatek zaznamenal i Průša. Sociální služby podle něj nejsou důležité proto, že by je potřebovalo velké množství lidí, ale proto, že zabraňují ohrožení jednotlivců sociálním vyloučením. Mezi nejčastější uživatele sociálních služeb patří lidé se zdravotním postižením a senioři (27).

Poskytovateli sociálních služeb jsou územní samosprávné celky, právnické osoby nebo fyzické osoby, které musí splnit podmínky definované v Zákoně č. 108/2006 Sb. o sociálních službách. Tento zákon rovněž stanovil povinnost registrace poskytovatelů sociálních služeb a jejich evidenci v registru poskytovatelů sociálních služeb. Prostřednictvím Zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách byla zavedena nová sociální dávka, příspěvek na péči, který pomáhá lidem financovat potřebnou péči buď v jejich domácím prostředí, nebo v zařízení sociálních služeb (37).

Zákon o sociálních službách upravuje také oblast **financování sociálních služeb**. Sociální služby mohou být financovány z dotací Ministerstva práce a sociálních věcí - ze státního rozpočtu, dotací obcí a krajů a dále úhradami uživatelů sociálních služeb. Uživatel hradí poskytované služby dle výše svých příjmů. Výše konkrétní úhrady (poskytovaná péče, ubytování, strava) je stanovena ve smlouvě o poskytování sociální služby. Maximální výši úhrady za jednotlivé služby stanovuje vyhláška 505/2006Sb, která je prováděcí vyhláškou k zákonu o sociálních službách. Pokud má uživatel sociální služby dostatečný příjem, hradí stanovenou úhradu v plné výši. Pokud není jeho příjem dostačující, úhrada je mu snížena (37).

1.2.2 Kategorizace sociálních služeb

Sociální služby lze rozdělit na služby pobytové, ambulantní nebo terénní.

Sociální služby zahrnují:

- a) sociální poradenství,
- b) služby sociální péče,

c) služby sociální prevence (37).

Služby sociální péče, o nichž budu v této práci pojednávat především, napomáhají osobám zajistit jejich fyzickou a psychickou soběstačnost, s cílem umožnit jim zapojení do života společnosti, případně když to není možné, důstojné prostředí a odpovídající péči. Zpravidla se jedná o sociální služby poskytované dlouhodobě.

Mezi služby sociální péče patří:

- osobní asistence
- pečovatelská služba
- tísňová péče
- průvodcovské a předčitatelské služby podpora samostatného bydlení
- odlehčovací služby
- centra denních služeb - denní či týdenní stacionáře
- domovy pro osoby se zdravotním postižením
- domovy pro seniory
- domovy se zvláštním režimem
- chráněné bydlení
- služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče (37)

Pečovatelská služba

Pečovatelská služba je terénní či ambulantní služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, a rodinám s dětmi, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Služba bývá realizována v domácnostech osob a v zařízeních sociálních služeb.

Pečovatelská služba obsahuje tyto **základní činnosti**:

- a) pomoc při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu,
- b) pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,
- c) poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy,
- d) pomoc při zajištění chodu domácnosti,
- e) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím (37).

Specifickou sociální službou je pečovatelská služba určená pro seniory. Jedná se o důležitou pomoc, která umožňuje lidem ve vyšším věku pokračovat ve stávajícím způsobu života v jejich vlastním bytě. Zachovávají si tak soukromí a do určité míry také svoji autonomii. Pečovatel přináší seniorům sociální kontakt, psychickou oporu a napomáhá svým pravidelným docházením za klientem k vytvoření jeho denního režimu (35). Obtíže mohou nastat v případě, když senior potřebuje zároveň pečovatelskou a domácí ošetrovatelskou péči. Nabídka těchto dvou služeb společně zatím není příliš rozšířená (6).

V České Republice v oblasti pobytových zařízení pro seniory převládá ústavní péče - domovy pro seniory (dříve domovy důchodců). Tato forma péče je přitom velice nákladná. Cena lůžka stejně jako provozní náklady v domovech pro seniory jsou podstatně vyšší než v domech s pečovatelskou službou. Senioři v DpS mají také více volnosti a více soukromí. Bydlí ve vlastních bytech o jedné místnosti s příslušenstvím, manželský pár má v DpS k dispozici dvoupokojový byt. Platí nájemné za byt a poplatky za jednotlivé úkony pečovatelské služby, které využívají. Poptávka po volných místech v DpS převyšuje nabídku. Stojí za zvážení, zda by nebylo vhodné v ČR podpořit výstavbu nových domů s pečovatelskou službou či zařízení obdobného typu (4). Sociální služby v DpS jsou určeny seniorům s vyšším stupněm soběstačnosti, protože tyto služby nejsou poskytovány 24 hodin denně a v takovém rozsahu jako v domovech pro seniory. Pro seniory s nízkou mírou soběstačnosti jsou pak určeny domovy pro seniory ve formě ústavních zařízení, kde je kromě pečovatelské služby zajištěna zdravotnická a ošetrovatelská péče.

1.2.3 Standardy kvality sociálních služeb

Standardy kvality sociálních služeb byly zveřejněny Ministerstvem práce a sociálních věcí roku 2002. Právně závazné pro poskytovatele sociálních služeb jsou od 1. 1. 2007. Kritéria Standardů obsahuje příloha č. 2 vyhlášky MPSV č. 505/2006 Sb., která je prováděcím předpisem k zákonu č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (20). Standardů je celkem patnáct a byly vytvořeny za účelem udržení či zvýšení úrovně kvality sociálních služeb. Standardy kvality pokrývají oblast personálního a provozního

zabezpečení poskytovaných sociálních služeb a oblast vztahů mezi poskytovatelem a uživateli služeb. Standardy jsou formulovány obecně, aby se daly použít pro různé sociální služby. Skládají se z jednotlivých kritérií, která se dají hodnotit (29).

Názvy standardů jsou:

1. Cíle a způsoby poskytování sociálních služeb
2. Ochrana práv osob
3. Jednání se zájemcem o sociální službu
4. Smlouva o poskytování sociální služby
5. Individuální plánování průběhu sociální služby
6. Dokumentace o poskytování sociální služby
7. Stížnosti na kvalitu nebo způsob poskytování sociální služby
8. Návaznost poskytované sociální služby na další dostupné zdroje
9. Personální a organizační zajištění sociální služby
10. Profesionální rozvoj zaměstnanců
11. Místní a časová dostupnost poskytované sociální služby
12. Informovanost o poskytované sociální službě
13. Prostředí a podmínky
14. Nouzové a havarijní situace
15. Zvyšování kvality sociální služby (21)

Každé zařízení poskytující sociálních služeb je povinno v souladu se zákonem zpracovat vlastní standardy kvality sociálních služeb. Standardy je vhodné v průběhu času doplňovat nebo pozměňovat. Individuální plánování v rámci standardu č. 5 je pravidelně aktualizováno podle skutečných potřeb a přání klienta. Klíčový pracovník průběžně zjišťuje, jaké má uživatel potřeby a přání a jestli by měl zájem o změnu osobního plánu (21). Poskytování sociálních služeb v souladu se standardy kvality může být kontrolováno inspekcí příslušného Krajského úřadu.

1.3 Adaptační proces a senior v sociálních službách

Stárnoucí člověk je nucen vyrovnat se se skutečností, že stárne a se změnami, které proces stárnutí přináší. Adaptace, neboli přizpůsobení se, je nezbytným předpokladem plnohodnotného a spokojeného života každého člověka. Mnoho seniorů se kvůli nižšímu stupni soběstačnosti stěhuje do zařízení sociálních služeb, kde se jim dostane potřebné pomoci. Změna prostředí i samotné stěhování s sebou bezpochyby přináší stres. Schopnost přizpůsobení je individuální, i když adaptace u starších lidí probíhá zpravidla déle, protože stárnutí s sebou přináší pokles adaptability a odolnosti k zátěži. Rychlost adaptace na pobyt v zařízení sociálních služeb a zvyknutí si v novém prostředí závisí na několika faktorech. Roli zde hraje zdravotní stav seniora, jeho charakterové vlastnosti, mentálních schopnosti, okolnosti přestěhování, nároky na něj kladené v novém bydlišti (13).

Velmi záleží také na tom, jestli je přestěhování do zařízení sociálních služeb dobrovolné nebo nedobrovolné. V případě dobrovolné změny bydliště bývá adaptace snazší a trvá kratší dobu. Nedobrovolné umístění do zařízení sociálních služeb s sebou přináší negativní prožitky, zejména ztrátu jistoty a bezpečí, které měl senior ve svém domově. Senior se brání přijetí změny a přizpůsobení se novým okolnostem (35).

Proces adaptace probíhá v několika fázích. V prvním období senior poznává nové prostředí, seznamuje se s novými lidmi - obyvateli i personálem. Přizpůsobuje se chodu zařízení, potřebuje mít své soukromí. Druhé období s sebou přináší navazování nových vztahů a lepší poznání, jak funguje celé zařízení. V třetím období se senior více začleňuje do chodu zařízení; obvykle dochází ke slábnutí jeho dřívějších sociálních vazeb. Čtvrté období přináší úplnou adaptaci, seniori jsou vyrovnáni s pobytem v zařízení, mohou pomáhat v adaptaci nově příchozím. Každý senior ale k tomuto čtvrtému období nedospěje (7).

Adaptaci lze rozdělit na tři základní typy:

- dobrá adaptace - doba trvání adaptace je do šesti týdnů, senior bez problémů navazuje kontakty s ostatními, účastní se nabízených aktivit, zajímá se o dění ve svém okolí, vypadá spokojeně

- vyhovující adaptace - doba přizpůsobování trvá čtyři až šest měsíců, senior má malý zájem o své okolí, převládá u něj pesimistická nálada
- špatná adaptace neboli maladaptace - doba trvání adaptace může dosáhnout až dvanácti měsíců, senior nespolupracuje, nezajímá se o okolí, je smutný, depresivní až apatický (9)

Maladaptace, špatné přizpůsobení se nové situaci, novému prostředí se projevuje zpravidla v oblasti psychosociální a v oblasti somatické. Dochází k narušení psychické rovnováhy, objevuje se úzkost, obavy, často i deprese a nechutenství. Je zde významné riziko zhoršení průběhu somatických chorob. Změna představuje pro seniora příliš velký stresor na to, aby se s ní dokázal úspěšně vypořádat (12).

Adaptaci na pobyt v zařízení sociálních služeb je možné seniorům usnadnit. Vhodné je poskytnout jim podmínky pro život, které jim budou vyhovovat. Seniori uvítají, když jim nikdo nebude bez jejich svolení narušovat jejich soukromí, když budou moci kdykoli vyjít ven ze zařízení, když si k sobě budou moci pozvat návštěvu, když si budou moci vybrat z více jídel k obědu, když budou brána v úvahu jejich přání v oblasti společenského a kulturního života nebo trávení volného času (18).

Adaptaci seniora na nové prostředí může napomoci také jeho rodina. Zařízení sociálních služeb nezbavuje rodinu odpovědnosti za jejich příbuzného, který se do zařízení přestěhoval. Přejít do zařízení by neměl oslabit rodinné vztahy. Zaměstnanci zařízení zdaleka nemohou plnit všechny povinnosti členů rodiny. Ti by měli být se svým příbuzným v kontaktu, měli by jej pokud možno navštěvovat. Bohužel je prokázáno, že čím déle senior v zařízení pobývá, tím více ubývá návštěv, které za ním docházejí (10).

1.4 Dům s pečovatelskou službou Planá nad Lužnicí

1.4.1 Poslání

Dům s pečovatelskou službou Planá nad Lužnicí (dále jen DpS Planá nad Lužnicí) je příspěvková organizace zřizovaná městem Planá nad Lužnicí. Sociální služby jsou zde poskytovány v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb. a s vyhláškou 505/2006, kterou se provádějí ustanovení zákona o sociálních službách (1).

Dům s pečovatelskou službou v Plané nad Lužnicí poskytuje terénní a ambulantní služby osobám, které mají sníženou schopnost sebeobsluhy z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení. Posláním DpS je poskytování sociálních služeb, které umožní seniorům žít i nadále kvalitní život ve vlastních domácnostech. Jedná se především o zajišťování pečovatelské služby v potřebném rozsahu, ale také o hospodaření s bytovým fondem organizace. Dům s pečovatelskou službou Planá nad Lužnicí byl zřízen 1. 12. 1991, kdy byl zahájen provoz zařízení. Je registrován u Krajského úřadu Jihočeského kraje, odboru sociálních věcí a zdravotnictví ze dne 8. 6. 2007 (1).

1.4.2 Poskytované služby

Dům s pečovatelskou službou poskytuje svým klientům pečovatelskou službu podle zákona 108/2006 Sb. a pobytové služby. Tyto služby jsou určeny seniorům, kteří mají sníženou soběstačnost.

DpS Planá nad Lužnicí má kapacitu 51 bytů, z nichž 12 je o velikosti 1+1 a 39 o velikosti 1+0. Byty se nachází ve dvou budovách v centru města Planá nad Lužnicí a jsou bezbariérové. Jsou vybaveny koupelnou se sprchovým koutem, umyvadlem, WC a kuchyňským koutem s kuchyňskou linkou. K bytům náleží také předsíň a balkon. Nábytek mají klienti vlastní (1).

Pečovatelskou službu provádějí pečovatelky v pracovních dnech od 7.00 do 15.00. Mezi příjemce sociální služby nepatří jen obyvatelé DpS, ale také klienti - občané města Planá nad Lužnicí, kteří o pečovatelskou službu zažádali. Za nimi dochází pečovatelky do jejich domácností v rámci terénní pečovatelské služby.

Pečovatelská služba zahrnuje tyto základní činnosti:

- pomoc při zvládnání běžných úkolů péče o vlastní osobu
- pomoc při podávání jídla a pití
- pomoc při oblékání a svlékání včetně speciálních pomůcek
- pomoc při přesunu na lůžko nebo vozík
- pomoc při prostorové orientaci, samostatném pohybu ve vnitřním prostoru

- pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu
 - pomoc při běžných úkonech osobní hygieny
 - holení, pedikúra, manikúra, pomoc při základní péči o vlasy a nehty
 - pomoc při použití WC
 - dohled nad užitím léků předepsaných lékařem
 - výměna plenkových kalhotek
- poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy
 - poskytnutí stravy
 - dovoz teplého jídla
 - pomoc při přípravě jídla a pití
 - příprava a podávání jídla a pití
- pomoc při zajištění chodu domácnosti
 - běžný úklid a údržba domácnosti
 - pomoc při zajištění velkého úklidu domácnosti, například sezónního úklidu, úklidu po malování
 - běžné nákupy a pochůzky
 - velký nákup, nákup ošacení a nezbytného vybavení domácnosti
 - praní a žehlení osobního a ložního prádla, případně jeho úpravy
 - údržba domácích spotřebičů
 - donáška vody
 - topení v kamnech včetně donášky a přípravy topiva, údržba topných zařízení
- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím
 - dohled
 - doprava
 - příprava klienta k převozu na vyšetření nebo do nemocnice
 - doprovázení k lékaři, na úřady a instituce poskytující veřejné služby a zpět
- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí

Součástí nabízených služeb je i základní sociální poradenství dle § 37 Zákona 108/2006 Sb. (1).

1.4.3 Jednání se zájemcem o zavedení služby

Jednání se zájemcem o pečovatelskou službu vede vedoucí organizace, která zároveň zastává funkci sociální pracovníce. V Dps se jedná o souběh funkcí v jedné osobě. Vedoucí DpS provádí sociální šetření nezbytné k poskytnutí pečovatelské služby. Jednání probíhá zpravidla v kanceláři vedení Domu s pečovatelskou službou, po domluvě je možné uskutečnit jej v domácnosti zájemce. Vedoucí DpS podrobně seznámí zájemce s podmínkami poskytování služby a s ceníkem úkonů. Pohovoří o rozsahu poskytovaných služeb a o době jejich poskytování. Informace podává klientovi s ohledem na jeho schopnost vnímat a porozumět. Dbá na to, aby zájemce uvážil, zda by služba naplňovala jeho potřeby a aby se mohl správně rozhodnout. Ptá se zájemce na to, co od pečovatelské služby očekává, jakou pomoc konkrétně potřebuje, jak často by chtěl služeb využívat. Nabídne zájemci vhodné služby a popíše mu, co obnášejí (2).

V případě, že se zájemce rozhodne využívat pečovatelské služby, sepiše s ním vedoucí DpS Smlouvu o poskytování pečovatelské služby, která stanoví rozsah, v němž bude pečovatelská služba poskytována (2). Základní informace o pečovatelské službě mohou nezávazně poskytnout také pracovníci pečovatelské služby.

2. CÍL PRÁCE A VÝZKUMNÉ OTÁZKY

2.1 Cíl práce

Cílem mé bakalářské práce je zjistit, jak se lišilo očekávání od reality života v Domě s pečovatelskou službou Planá nad Lužnicí. Dílčím cílem je získat přehled o tom, jestli jsou senioři dostatečně informováni o bydlení a službách v DpS Planá nad Lužnicí před nastěhováním do tohoto zařízení.

2.2 Výzkumné otázky

Co bylo hlavním důvodem příchodu do DpS?

Měl dotazovaný dostatečné informace o DpS před přijetím do tohoto zařízení?

Jaké bylo očekávání respondenta před příchodem do DpS?

Je dotazovaný spokojen se životem v DpS?

Je dotazovaný spokojen s pečovatelskou službou?

Změnily se osobní vztahy respondenta po nástupu do DpS?

3. METODIKA VÝZKUMU

3.1 Použitá metodika

Informace byly získány prostřednictvím kvalitativního výzkumu. Byla použita metoda dotazování, technika narativního a polořízeného rozhovoru. Rozhovor byl doplněn výzkumnými otázkami.

3.2 Charakteristika výzkumného souboru

Výzkumný soubor tvořilo šest náhodně vybraných obyvatel Domu s pečovatelskou službou v Plané nad Lužnicí. Jednalo se o čtyři ženy a dva muže. Respondenti byli starší šedesáti pěti let a pobývali v zařízení alespoň jeden rok. Rozhovory byly se souhlasem respondentů nahrávány na diktafon. Rozhovory byly anonymní. Jsou přepsány v úplném znění, přičemž je zachována hovorová podoba jazyka.

3.3 Proces sběru dat

Respondenti byli upozorněni na důvěrnost sdělovaných informací. Potom byli vyzváni, aby vyprávěli o svém životě a o důležitých událostech, které prožili. Dále bylo použito doplňujících otázek, které se týkaly důvodu přestěhování do DpS, informovanosti o tomto zařízení, očekávání respondentů před nastěhováním do DpS, spokojenosti se životem v DpS a s poskytovanými službami.

4. VÝSLEDKY

4.1 Narativní rozhovor č. 1

„Dobrý den, děkuji Vám, že jste ochotna vyprávět mi Váš životní příběh a podělit se o Vaše zkušenosti s bydlením v DpS Planá nad Lužnicí. Informace, které mi sdělíte, budou využity pouze pro účely mé bakalářské práce. Vaše jméno ani jiné osobní údaje nebudou zveřejněny. Než začneme, chtěla bych Vám říci, že budu respektovat, když o nějakém tématu nebudete chtít mluvit.“

Vyprávění

„Mohla byste, prosím, začít vyprávět o Vašem životě?“

„Narodila jsem se roku 1919 v Českých Budějovicích. Měla jsem tři starší a dva mladší sourozence. Tatínek bojoval v 1. světové válce a domů se vrátil jako invalida. Před válkou pracoval jako obuvník, po válce boty už jen opravoval, takzvaně přištipkařil. Maminka vychovávala nás děti, ale sotva jsme trochu odrostly, šla pracovat do továrny na tabák. Neměli jsme lehký život, zažili jsme bídu. Situace naší rodiny se zlepšila, když se v roce 1926 vrátil z Ameriky můj dědeček - tatínkův otec. Za peníze, které tam vydělal, nám nechal postavit v Budějovicích dům a rodiče od něj dostali ještě nějakou hotovost.

Ráda vzpomínám na dětství, často jsme bývali u sedláků - selky byly sestry mé matky, jedna bydlela v Hůrách, druhá ve Zlivi. Jak nám u nich chutnaly vdolky, chleba upečený v peci, domácí mlíko a máslo. Ale ta dřina na poli, v létě, v horku. Do patnácti let jsem chodila do školy, uměla jsem česky i německy, Budějovice byly tenkrát českoněmecké. Pak jsem měla jít pracovat do továrny, ale měla jsem štěstí, dostala jsem se ke kupci prodávat. Vystřídala jsem víc míst, až jsem skončila v prodejně čokolády a čokoládových bonbonů. To se mi moc líbilo. Seznámila jsem se tam s mým budoucím manželem a v roce 1944 jsme měli svatbu. Bylo to za 2. světové války, zase byla bída, ale svatba byla veselá. Už tenkrát jsme sportovali, bruslili jsme a taky lyžovali, nejvíc na Kleti.

Manžel dostal místo v Táboře, kam jsme se roku 1945 přestěhovali. Narodil se nám první syn Zdeněk. Po dvou letech se narodil Vlastík a za tři roky Mirek. Byla jsem s klukama dlouho doma, manžel si nepřál, abych chodila do práce. Až v roce 1965 jsem nastoupila do čistírny, kde jsem žehlila. Stála jsem celý den na nohách, večer mě pak nohy bolely.

Když jsem šla do důchodu, myslím, že to bylo v roce 1976, mě už hodně bolely kolena a začaly vybočovat, deformovat se. Po pár letech jsem šla na operaci, ale ta se nějak nepovedla, koleno hnisalo a byla jsem v nemocnici půl roku. Manžel nějakou dobu předtím zemřel, když jsem byla v nemocnici, stejně by se o něj neměl kdo starat. Později mi zemřel i syn Zdeněk. Od té doby jsem měla s kolenama a s chůzí čím dál tím větší problémy. Bydlela jsem ve druhém patře, už jsem nemohla chodit do schodů a vůbec jsem nevěděla, co bude dál. K dětem jsem jít nechtěla, měly svoje rodiny a zaměstnání a ve svém bytě jsem dýl zůstat nemohla. A to zrovna přišla snacha, že se v Planý otevírá nový bezbariérový pečovák. Byla jsem moc ráda, když mi tam snacha podala žádost. Ani jsem se tam nebyla podívat. V roce 1992 mě do pečováku vzali. Už tady bydlím dvacet let.“

Upřesňující fáze (kladení otázek)

„Jestli jsem to správně pochopila, byla hlavním důvodem pro odchod do Domu s pečovatelskou službou Vaše zhoršená pohyblivost. Předtím jste žila v rodinném domě?“

„Ano, žila jsem ve druhém patře rodinného domu v Táboře. Bydlela jsem tam sama, a dělalo mi čím dál tím větší potíže vyjít po schodech nahoru do bytu.“

Odejít do DpS bylo Vaše rozhodnutí? Konzultovala jste jej s někým?

„Ano, bylo to moje rozhodnutí. Snacha mi tu možnost nabídla a s její pomocí jsem si sem podala přihlášku. Mluvila jsem o tom i se synama.“

Kolik Vám v té době bylo let?

„Sedmdesát tři.“

Dokázala jste se o sebe v té době sama postarat?

„Z velké části ano. Tenkrát jsem si ještě sama vařila, nakupovat mi chodili synové a snachy a také mi pomáhali s úklidem. Sama jsem se taky koupala.“

Od koho jste získala první informace o DpS? Byly dostatečné?

„Od snachy. Pro mě bylo důležité, že tam bude všechno bezbariérový. Ostatní věci nebyly tak důležité.“

Těšila jste se do DpS?

„Ano, těšila jsem se, že budu moci snadněj chodit ven a že nebudu tak často potřebovat syny a snachy, že budu míň závislá na jejich pomoci. Víte, oni byli tehdy všichni zaměstnaný a měli málo času. Nikdy mi to přímo neřekli, ale někdy jsem to tak vnímala.“

Jak dlouho jste na přijetí do DpS čekala?

„Nečekala jsem dlouho, asi půl roku.“

Co jste od bydlení v DpS očekávala?

„Hlavně bezbariérový přístup do bytu i uvnitř bytu. Také možnost pečovatelský služby, že mi pomůžou s tím, na co už nestačím. Byla pro mě důležitá i otázka soukromí. Nechtěla jsem jít do domova důchodců, kde bych byla na pokoji s dalšíma lidma. Na druhou stranu jsem se těšila, že se spřátelím s jinýma staršíma lidma, že si budu mít s kým popovídat.“

Odpovídal byt, který jste v DpS dostala, Vaší představě?

„Ano, není velký, ale pro jednoho člověka to stačí. Je tu bezbariérový přístup do koupelny, kde je i záchod, žádný prahy pode dveřmi, který mi doma překážely. Mám tu velké okno, balkón a moc pěkný výhled na řeku Lužnici. Původně jsem chtěla do

přízemí, bydlení v patře jsem se bála, ale máme tu výtah a místo schodů takovou pozvolnou rampu, po které můžu chodit i s berlema.“

Jak vnímáte život v DpS z hlediska uspokojování Vašich potřeb? Máte zde vše, co potřebujete?

„Ano, dřív, když jsem ještě byla pohyblivější, jsem si tady sama vařila, teď mi nosí obědy pečovatelka nebo o víkendu děti. Do koupelny a na záchod se dostanu i s mýma berlema. Víte, já už toho teď moc nenachodím, málokdy vyjdu z bytu, nohy mi slouží čím dál hůř. To ty moje nešťastný kolena, ale v mém věku už s tím nikdo nechce nic dělat. Dřív jsem se myla sama, teď mi s tím pomáhá pečovatelka. V bytě mám svoje soukromí, a když jsem si chtěla popovídat, chodila jsem na chodbu, kde se dá i posedět se sousedkama. Ale to se už změnilo. Skoro všechny spolubydlící z našeho patra, co sem přišly zároveň se mnou, už umřely, i má nejlepší kamarádka sousedka. Některé z těch, co jsou tu novější, ani neznám. Taky se mi líbily různé akce, které pořádá DpS, například předvánoční posezení nebo oslava dne matek, ale na ty teď už taky nechodím, nemůžu. Dřív, když jsem ještě líp chodila, jsem si došla nakoupit, k doktorovi nebo na poštu. Někdy jsem se šla i pomodlit se do kostela. DpS má výhodu, že je v centru Planý a všechno je tu blízko.“

Jak trávíte celý den, není vám to tu dlouhé?

„Luštím křížovky, dívám se na televizi, hlavně na seriály, ještě trochu pletu a taky spím. Zaplať Pán Bůh, že můžu spát. Někdy si čtu časopisy, dřív jsem přečetla hodně knížek, hlavně detektivky mě bavily, ale už mně na to nějak hlava neslouží.“

Změnila byste tu něco?

„Byla bych ráda, kdyby tu pečovatelka byla i o víkendu, ale chápu, že si taky musí někdy odpočinout. Naštěstí mám hodně syny, kteří mě o víkendu navštěvují.“

Jste spokojena se službami v DpS?

„Ano, jsem. Pečovatelka se o mě stará v posledních letech hodně. Ráno mi připraví na stůl snídani, pomůže mi z postele, oblíct se zvládnou sama, i když mi to trvá dlouho. Vynese mi odpad, asi 3x do týdne mi nakoupí. Pak mi přinese oběd a zase mi ho dá na talíř až na stůl, já totiž se dvěma berlema nic v ruce neunesu. Pak mi umyje nádobí, připraví něco na odpoledne a na večeri, i pití, vidíte, co tu mám na stole věcí, ale musím mít všechno po ruce. Taky mě pečovatelka dvakrát týdně koupe u mě ve sprše, pere mi všechno prádlo a každý týden uklízí. Pečovatelká služba našťestí není tak drahá, abych si ji nemohla zaplatit.“

Jak vnímáte personál DpS?

„Pečovatelky jsou hodný. O mě se stará hlavně jedna z nich. Je laskavá a vždycky se mi snaží vyhovět. Trpělivě poslouchá, když jí vyprávím o svém životě. Dost často vzpomínám na mládí.“

Změnily se Vaše vztahy s dětmi a vnoučaty po Vašem odchodu do DpS?

„Řekla bych, že ne. Pravidelně mě navštěvují. Vždy je ráda vidím a myslím, že oni mě taky.“

Litovala jste někdy, že jste šla do DpS?

„Ne, nelitovala. Jsem tu spokojená. Ale už jsem tady moc dlouho. Když tady tak celý dni sedím, už mě kolikrát nic nebaví a říkám si, aby si mě Pán Bůh vzal. Kdepak by mě napadlo, že se dožiju tolika let.“

Tabulka 1 - Shrnutí důležitých informací - Rozhovor 1 - zobecnění

Liminalita	<ul style="list-style-type: none"> - omezená schopnost chůze - odstěhování se do DpS - ztráta soběstačnosti - nemožnost vycházení z bytu - omezení sociálních kontaktů
Stigma	<ul style="list-style-type: none"> - omezená mobilita - závislost na pomoci druhých, pečovatelské služby nebo rodiny - rezignace
Hlavní důvod příchodu do DpS	<ul style="list-style-type: none"> - potíže s chůzí - potřeba bezbariérového přístupu do bytu - snížená soběstačnost
Měla dotazovaná dostatečné informace o DpS před přijetím do zařízení?	<ul style="list-style-type: none"> - Ano, věděla, co vědět potřebovala. - Bylo pro ni nejdůležitější, že zde bude úplně bezbariérové prostředí.
Očekávání před příchodem do DpS	<ul style="list-style-type: none"> - bezbariérové prostředí - pečovatelská služba - soukromí - vlastní byt - nové sociální kontakty
Je dotazovaná spokojena se životem v DpS?	<ul style="list-style-type: none"> - Ano. Vyhovuje jí bezbariérové prostředí. - Má dostatek soukromí. - Dříve mohla vycházet ven nebo navštěvovat kulturní akce, v současné době je to z důvodu snížené mobility nemožné.
Je dotazovaná spokojena s pečovatelskou službou?	<ul style="list-style-type: none"> - Ano, rozsah i kvalita pečovatelské služby jí vyhovuje.

	<ul style="list-style-type: none"> - Pečovatelskou službu využívá velmi často. - Cenu jednotlivých úkonů považuje za přiměřenou.
Změnily se osobní vztahy po nástupu do DpS?	<ul style="list-style-type: none"> - Ne, vztahy se syny a jejich rodinami zůstaly dobré. - Došlo k navázání nových vztahů se sousedkami v DpS.

4.2 Narativní rozhovor č. 2

„Dobrý den, děkuji Vám, že jste ochotna vyprávět mi Váš životní příběh a podělit se o Vaše zkušenosti s bydlením v DpS Planá nad Lužnicí. Informace, které mi sdělíte, budou využity pouze pro účely mé bakalářské práce. Vaše jméno ani jiné osobní údaje nebudou zveřejněny. Než začneme, chtěla bych Vám říci, že budu respektovat, když o nějakém tématu nebudete chtít mluvit.“

Vyprávění

„Mohla byste, prosím, začít vyprávět o Vašem životě?“

„Pocházím z obce Chrást ve středních Čechách, prožili jsme tam celý život. Narodila jsem se tam v roce 1926 a manžel v roce 1924. Vzali jsme se v roce 1944 a po svatbě jsme bydleli u manželových rodičů. Neměli jsme nic, byla válka a bída. Ale oba jsme pracovali, a když se nám narodil první syn, koupili jsme si starší baráček a byli jsme ve svém. Narodily se nám další dvě děti, syn a dcera. Manžel jezdil do práce na celý týden, aby víc vydělal a bylo víc peněz na opravu domku. Já jsem byla na výchovu dětí a domácnost sama. A nejen na to. U nás bylo úrodné Polabí, tak se pěstovalo hodně zeleniny a ovoce, okopávala se řepa a na ty naše broskve do smrti nezapomenu.

Děti odrostly, já začala pracovat v továrně v Kolíně, manžel pracoval v Praze. Děti si založily vlastní rodiny a mysleli jsme, že si budeme užívat klidu. Jenže člověk míní, Pán Bůh mění. Nejstaršímu synovi, který měl tři děti, se rozpadlo manželství, jeho žena odešla od něj i od dětí. Syn se s tím vypořádal tak, že ty naše tři vnoučata přivezl na vychování k nám. Tak jsem se v padesáti letech zase starala o tři malé děti, bylo to krušný. Ale i to jsme zvládli, vnučky si udělaly maturitu a vdaly se, obě daleko, ale jezdily k nám jako za vlastními rodiči. Jen vnuk se moc nevyvedl, šel do učení do Ostravy a na nás nějak zapomněl.

To už jsme byli oba dávno v důchodu, zdravíčko nám sloužilo, tak to bylo dobrý. Ale s přibývajícím věkem se začaly objevovat zdravotní potíže a péče o domek a zahrádku byla nad naše síly. Už jenom příprava dřeva a topení v kotli bylo těžký a nejhorší bylo, že nám ve studni vyschla voda. Nevím, co se stalo, ale půlka vesnice byla najednou bez

vody. Měli jsme nedaleko cisternu, ale nosit vodu jsme si sami nemohli, byli jsme odkázáni na hodný sousedy.

Prostřední syn, který léta bydlel v Planý nad Lužnicí, se na to už nemohl dívat. Využil toho, že se v Planý otvírala nová část pečováků a přihlásil nás tam. Díky Bohu jsme tam dostali byt. Loučení s naší vesnicí bylo po tolika letech těžký, co jsme se nabřečeli. Ale nedalo se nic dělat, dál jsme tam zůstat nemohli. V roce 2004 jsme přišli sem.“

Upřesňující fáze (kladení otázek)

„Co tedy bylo hlavním důvodem vašeho odchodu do Domu s pečovatelskou službou?“

„Jak už jsem řekla, nemohli jsme zůstat v našem domě, hlavně kvůli vodě a topení. Manželovi už nešlo štípat dříví, nosit uhlí a obsluhovat kotel. Ještě že jsme neměli schody, to by vůbec nezvládl.“

„Odejít do DpS bylo Vaše rozhodnutí? Konzultovali jste jej s někým?“

„Bylo to pro nás moc těžký rozhodnutí, opustit po těch letech náš dům, zahrádku, přátele, sousedy, ale nedalo se nic dělat. Rozhodli jsme se na radu a naléhání syna, který se na to naše trápení nemohl dívat. To on všechno zařídil v Planý, kde roky bydlel.“

„Kolik Vám v té době bylo let?“

„Mně bylo 79 a manželovi 81.“

„Dokázali jste se o sebe v té době sami postarat?“

„No, já jsem na tom ještě byla dobře, manžel hůř. Chodil už jen s pomocí dvou berlí. Já jsem ještě celkem bez problémů nakupovala, vařila a trošku se starala o zahrádku. S praním to bylo horší, neměli jsme automatickou pračku. S velkým prádlem mi pomáhaly vnučky, když přijely, ale to nebylo často.“

„Od koho jste získala první informace o DpS? Byly dostatečné?“

„Ale my jsme o pečováku vlastně nic dopředu nevěděli. Syn řekl: „Nebojte se, budete mít krásný bydlení a já budu hned vedle, budu vám pomáhat.“ Tak jsme mu věřili, že to s náma myslí dobře. Stejně jsme neměli jinou možnost. A tak nám všechno zařídil.“

„Věděli jste, co je dům s pečovatelskou službou?“

„Abych pravdu řekla, nevěděli. Syn říkal, že to bude byt ve větším domě, s výtahem a pro invalidní a starý lidi. Nedovedla jsem si to představit. Zнала jsem domov důchodců, kde byla manželova matka, a měla jsem strach, aby to nebylo něco podobného.“

„Těšili jste se do DpS?“

„Netěšila jsem se já ani manžel, spíš jsme měli strach, do čeho jdem. Už se opakuju, ale přetrhaly se naše vztahy a přáteli a sousedy ve vsi a to byla škoda.“

„Jak dlouho jste na přijetí do DpS čekali?“

„Asi jen tři měsíce. Právě se dokončovalo nový oddělení pečováku, tak nás sem vzali docela brzy.“

„Odpovídal byt, který jste v DpS dostali, Vaší představě?“

„Představu jsme neměli, ale to, co nás tady čekalo, nás příjemně překvapilo. Nový krásný byt, velká obytná místnost, velká koupelna se záchodem a ložnice, všechno světlý, prostorný a pohodlný a jak se to říká - bezbariérový. Bydlíme v druhém patře, máme výhled přes nádraží na louky a lesy. Jo a taky je tady velkej balkón, na kterej svítí sluníčko, a často tam sedáme. Díváme se na ptáčky na stromech a taky na čápy támhle na tom komíně. No, vidíte sama, jak je to tu hezký.“

„Máte zde vše, co potřebujete?“

„Ano, máme. Vlastně přátelé a sousedi z naší vsi nám chybí, ale spřátelili jsme se se sousedkou přes chodbu a chodíme k ní na kafičko a ona k nám. I jiný lidi jsou tu hodný. Hlavně tady máme teplo bez práce a teplou a studenou vodu, automatickou pračku, zkrátka pěkný bydlení. Syn nelhal. Jsme tady moc spokojení. Je to kousek do obchodů,

tam chodím nakoupit a k doktorovi je to taky blízko. Teď už nevařím, obědy nám nosí pečovatelka z místní školky. I když má manžel dvě berle, pořád ještě dokáže sjet dolů výtahem, projít se k rybníčku a nakrmit kachny nebo se jen tak kouká, jak si hrají děti na hřišti. Mně ještě nohy slouží, tak zvládnu i dojet do Tábora na nákup a se sousedkou i na hřbitov. Ráda s ní chodím na různé besedy, výstavy a koncerty, a když tu hraje dechovka, tak syn doveze autem i manžela. A když něco pořádá pečovák, tak přijede pečovatelka s vozíčkem a manžela doveze tam i zpátky. Je to tu pestřejší než u nás na vsi a to se nám moc líbí.“

„Jste tedy spokojeni se službami a personálem v DpS?“

„No, náramně. Nikdy jsme si nemysleli, že o nás bude takhle postaráno. Paní pečovatelka je moc hodná. Nosí nám obědy ze školky, vezme vyprat větší prádlo, umyje okna a uklízí ve výškách, kam už nedosáhnou, převléká postele a vůbec dělá to, na co už nestačíme a to velice ochotně. Vždy nám poradí, když si s něčím nevíme rady. Máme ji moc rádi. Vidíme se s ní každý den kromě soboty a neděle. Je to naše sluníčko.“

„Změnila byste tu něco?“

„Kdyby to šlo, ubrala bych nám aspoň 10 let, abysme si tady toho mohli ještě užít. Je nám už hodně let, 86 a 88 a mám strach, že se nám zhorší zdraví. Hlavně manžel je na tom tuhle zimu hůř, už si netroufá chodit ven.“

„Litovala jste někdy, že jste šla do DpS?“

„Ne, nelituju toho, opravdu ne. Máme tu hezký stáří. Díky pečovatelce je o nás hezky postaráno. Hlavně aby to ještě dlouho vydrželo.“

„Změnily se Vaše vztahy s dětmi a vnoučaty po Vašem odchodu do DpS?“

„Řekla bych, že ani ne. Syn bydlí tamhle naproti a často nás navštěvuje, vnučky taky občas přijedou, i když to mají dál.“

Tabulka 2 - Shrnutí důležitých informací - Rozhovor 2 - zobecnění

Liminalita	<ul style="list-style-type: none"> - omezená schopnost chůze manžela - částečná ztráta soběstačnosti - odstěhování se do DpS - ztráta původních sociálních kontaktů
Stigma	<ul style="list-style-type: none"> - snížená mobilita manžela, který chodí pouze za pomoci berlí nebo je přepravován na invalidním vozíku - závislost na pomoci druhých, pečovatelské služby nebo rodiny
Hlavní důvod příchodu do DpS	<ul style="list-style-type: none"> - manželovy potíže s chůzí - potřeba bezbariérového přístupu do bytu - snížená soběstačnost
Měla dotazovaná dostatečné informace o DpS před přijetím do zařízení?	- Spíše ne. Syn jí DpS doporučil, protože se mu zdálo být nejlepším řešením otázky bydlení stárnoucích rodičů.
Očekávání před příchodem do DpS	<ul style="list-style-type: none"> - bezbariérové prostředí - pečovatelská služba - blízkost bydliště syna
Je dotazovaná spokojena se životem v DpS?	<ul style="list-style-type: none"> - Ano. Oceňuje bezbariérové prostředí. - Je spokojená s dostupností obchodů a lékaře. - Rádi s manželem navštěvují kulturní akce.
Je dotazovaná spokojena s pečovatelskou službou?	<ul style="list-style-type: none"> - Ano, rozsah i kvalita pečovatelské služby jí vyhovuje. - Váží si dobře vykonané práce a profesionálního přístupu pečovatelky.

Změnily se osobní vztahy po nástupu do DpS?	<ul style="list-style-type: none">- Vztahy se syny a jejich rodinami zůstaly dobré.- Vztahy se sousedy a přáteli z původního bydliště byly z důvodu velké vzdálenosti přerušeny.- Došlo k navázání nových vztahů se sousedkou v DpS.
---	--

4.3 Narativní rozhovor č. 3

„Dobrý den, děkuji Vám, že jste ochotna vyprávět mi Váš životní příběh a podělit se o Vaše zkušenosti s bydlením v DpS Planá nad Lužnicí. Informace, které mi sdělíte, budou využity pouze pro účely mé bakalářské práce. Vaše jméno ani jiné osobní údaje nebudou zveřejněny. Než začneme, chtěla bych Vám říci, že budu respektovat, když o nějakém tématu nebudete chtít mluvit.“

Vyprávění

„Mohla byste, prosím, začít vyprávět o Vašem životě?“

„Tak vy chcete něco vědět o mém životě? A víte, kolik je mi let? Devadesát! To teda bude dlouhý povídání, když je to skoro celý století. Narodila jsem se v Bavorově a měla jsem tři sestry, byly jsme čtyři děvčata. Tatínek pracoval na dráze a my bydleli v drážním domku. Maminka byla od mládí nemocná, měla silný astma a proto se o nás děti a o domácnost starala hlavně babička. Neměli jsme vyloženě bídu a hlad, ale žili jsme velice skromně. Jedli jsme hodně brambory a zeleninu ze zahrádky, maso sotva v neděli. Husy, co se vykrmily, babička prodala, nám zbyla jen jedna na posvícení. Babička byla, jako tenkrát všichni, zbožná. Denně jsme se doma modlili a chodili s ní do kostela. Jo, to bejvalo slávy, třeba o Božím těle nebo o Vzkříšení o Velikonocích. Když mně bylo třináct nebo čtrnáct roků, tatínek dostal nové místo na nádraží ve Velenicích, tak jsme se stěhovali. Tam jsme měli větší byt a tatínek větší plat, byli jsme rádi. Ale netrvalo to dlouho. V roce 1938, po záboru Sudet, jsme utíkali zpátky do Bavorova. Nerada na to vzpomínám. Bylo mně šestnáct a začala jsem se učit švadlenou ve Vodňanech. A v osmnácti jsem šla šít do Prahy do módního salónu. To byla pěkná práce, šít pro nóbl pražský paničky. Domů jsem jezdila vlakem a právě v něm jsem se náhodou poznala svýho budoucího muže Jarku. Pracoval v Kovosvitě v Sezimově Ústí, a tak jsem se po svatbě dostala sem na tábořsko. Narodil se nám syn Radek. Víc dětí jsem nechtěla, aby se nemusely tak uskrovňovat jako my čtyři sestry. Žili jsme si pěkně, manžel dost vydělával, mohli jsme si koupit auto a pak i vystavět chatu v Planý u Lužnice. Ale v pětapadesáti letech manžel umřel na infarkt, zůstala jsem sama, syn už byl ženatý. Pracovala jsem až do sedmdesáti let, byla jsem v práci ráda. Taky jsem

pomáhala s hlídáním svých dvou vnoučat, Radka a Ivety. A jak léta ubíhaly, začaly zdravotní problémy, bolest kloubů a hlavně astma. To mám už 30 let, asi po mamince. Bydlela jsem ve třetím patře bez výtahu a měla jsem skoro domácí vězení, protože ty schody byly nad moje síly. Tak proto jsem šla před šesti roky sem do pečovatelského domu.“

Upřesňující fáze (kladení otázek)

„Takže hlavní důvod pro odchod do DpS byly zdravotní problémy?“

„Hlavní důvod bylo stáří, můj vysoký věk a to s sebou přineslo zdravotní problémy.“

„Odejít do DpS bylo Vaše rozhodnutí? Konzultovala jste jej s někým?“

„Probírali jsme to se synem, kam bych měla jít, a pečovatelský dům v Planý se nám zdál nejlepší. Už proto, že syn si z mojí chaty přestavěl dům a bydlí tady se snachou. Ale syn mě do ničeho nenutil, rozhodla jsem se sama.“

„Kolik Vám v té době bylo let?“

„84 roků.“

„Dokázala jste se o sebe v té době sama postarat?“

„Ano i ne. Domácnost jsem zvládala, uvařila si, jaktž takž uklidila, ale kvůli těm schodům do třetího patra jsem nechodila na nákupy a k paní doktorce jsem se dostávala hodně špatně.“

„Od koho jste získala první informace o DpS? Byly dostatečné?“

„O DpS v Planý jsem věděla už dřív, od syna i od sousedek. Pak jsme se synem zajeli za paní ředitelkou a ta nám všechno vysvětlila a vyplnila se mnou žádost.“

„Těšila jste se do DpS?“

„Ano, těšila jsem se. Že to tam bude, jak se dneska říká, bezbariérový. Že si sjedu výtahem a dojdu si i na nákup a ven na kratší procházky. Že nebudu na nikom závislá.“

„*Jak dlouho jste na přijetí do DpS čekala?*“

„Myslím, že asi rok. A to jen díky tomu, že otevřeli tenhle druhý pečovák, jinak by to trvalo dýl.“

„*Co jste od bydlení v DpS očekávala?*“

„Bydlení bez schodů, s výtahem.“

„*Odpovídal byt, který jste v DpS dostala, Vaší představě?*“

„Ano, je to tu moc pěkný, vždyť se podívejte. Když jsem se sem stěhovala, všechno bylo úplně nový. Mám velkou světlou místnost s balkonem a hned tady koupelnu se záchodem. Je to lepší, než můj starý byt v Sezimově Ústí.“

„*Máte zde vše, co potřebujete? Jak trávíte celý den?*“

„Mám, protože už toho moc nepotřebuju. Za těch šest let, co tu bydlím, se mi chůze zhoršila a mívám i závratě. Bojím se chodit ven. Dívám se na televizi a taky hodně čtu, zaplať Pán Bůh, že mně slouží oči, a luštím křížovky. Když se mně chce, tak si něco uvařím, někdy mně oběd donese syn, vaření mě taky dost unavuje a všechno mně dlouho trvá. Jak jsem celý dny sama, tak hodně vzpomínám. Třeba na dětství a na babičku, jak věřila v Pána Boha. Já jsem v mládí věřit přestala a nevím, jestli to bylo dobře. Ale stejně bych do kostela nedošla, i když je tady blízko. Někdy se snažím i modlit, když je mně hodně smutno. Víte, v tomhle věku to už moc veselý není. Nikdy mě nenapadlo, že tady budu ještě v devadesáti letech. A když už nejsem soběstačná, tak bych radši chtěla umřít.“

„*Změnila byste tu něco?*“

„Ne, nic mě nenapadá.“

„Jste spokojena se službami a personálem v DpS?“

„Ano, velice. Paní pečovatelka mně každý týden uklidí celý byt, protože to moje astma nesnáší prach. Taky donese nákup, vypere prádlo a tak. Je ke mně hodná, ochotná, ráda si s ní povídám. Ona zná i Bavorov a chodí do kostela, tak spolu probíráme ty kostelní svátky a slavnosti.“

„Změnily se Vaše vztahy s dětmi a vnoučaty po Vašem odchodu do DpS?“

„Myslím, že ne. Syn si mou chatu přestavěl na domek, však na to měl peníze za můj byt. Bydlí tedy taky v Planý a tak dvakrát týdně za mnou chodí a občas mě vozí k doktorovi. Snacha sem nechodí, ale to pro mě není nic nového. Vnuk Radek je v Anglii, tak se vidíme málo. To je škoda, ten mě má nejradši a já jeho taky. Ale každý týden mi volá. Vnučka bydlí v Pacově, má dvě děti a s nimi se za mnou často přijede podívat. Aby taky nejezdili, když ode mě vždycky něco dostanou.“

„Litovala jste někdy, že jste šla do DpS?“

„Ne, nelitovala. Je to moc pěkný bydlení pro starý lidi, kdepak by si třeba moje babička dovedla něco takového představit. A když tady na světě ještě musím být, tak jsem ráda, že jsem právě tady. Moje sestra z Olomouce mi to dokonce závidí. Když tu byla na návštěvě, tak se jí tady moc líbilo.“

Tabulka 3 - Shrnutí důležitých informací - Rozhovor 3 - zobecnění

Liminalita	<ul style="list-style-type: none"> - omezená schopnost chůze - odstěhování se do DpS - ztráta soběstačnosti - občasné problémy s rovnováhou - obavy z vycházení z bytu - omezení sociálních kontaktů
Stigma	<ul style="list-style-type: none"> - snížená mobilita - závislost na pomoci druhých, pečovatelské služby nebo rodiny - rezignace
Hlavní důvod příchodu do DpS	<ul style="list-style-type: none"> - potíže s chůzí - potřeba bezbariérového bydlení - snížená soběstačnost
Měla dotazovaná dostatečné informace o DpS před přijetím do zařízení?	<ul style="list-style-type: none"> - Ano, základní informace získala od syna a sousedek. - Podrobnější informace jí poskytla vedoucí DpS.
Očekávání před příchodem do DpS	<ul style="list-style-type: none"> - bezbariérové bydlení - znovuzískaná nezávislost
Je dotazovaná spokojena se životem v DpS?	<ul style="list-style-type: none"> - Ano. Vyhovuje jí bezbariérové prostředí. - Oceňuje nový světlý byt. - Dříve mohla vycházet ven, v současné době kvůli obavám z bytu nevychází.
Je dotazovaná spokojena s pečovatelskou službou?	<ul style="list-style-type: none"> - Ano, je spokojena se službami poskytovanými v DpS. - Je vděčná za empatický přístup pečovatelky.

Změnily se osobní vztahy po nástupu do DpS?	- Ne, vztahy se synem, vnoučaty a jejich rodinami zůstaly dobré.
---	--

4.4 Narativní rozhovor č. 4

„Dobrý den, děkuji Vám, že jste ochoten vyprávět mi Váš životní příběh a podělit se o Vaše zkušenosti s bydlením v DpS Planá nad Lužnicí. Informace, které mi sdělíte, budou využity pouze pro účely mé bakalářské práce. Vaše jméno ani jiné osobní údaje nebudou zveřejněny. Než začneme, chtěla bych Vám říci, že budu respektovat, když o nějakém tématu nebudete chtít mluvit.“

Vyprávění

„Mohl byste mi nejdříve trochu vyprávět o svém životě“?

„A musí to být? Nechce se mně odpovídat na nějaké otázky.“

„Ne, nemusí to být, ale byla bych ráda, kdybyste mi řekl pár slov o svém životě a o bydlení v DpS.“

„Dobře, ale aby to nebylo dlouhý. A co chcete slyšet?“

„To nechám na vás, s čím se chcete svěřit.“

„No, celý život bydlím v Planý. Prvně s matkou a otcem tady kousek na Kozím plácku, a když jsem se oženil, tak jsme přestavěli barák na Strkově. Narodily se nám dvě holky. Dělal jsem na dráze a u zedníků, manželka vařila v hospodách, nadřeli jsme se dost. Obě holky se vdaly, starší postavila barák, přišly vnoučata. Mladší Květa se pak rozvedla. To víte, dělala taky v hospodě a to nejde s rodinou moc dohromady. Znova se vdala za jednoho hospodskýho a nastěhovali se k nám. To už bylo po revoluci a mladý si usmysleli, že si na Strkově, kousek od nás postaví hotel s hospodou a obchodama. My s manželkou jsme už byli v důchodu a tak jsme si říkali, že jim tam pomůžem a že to bude hezkej rodinný podnik. Peníze na to neměli, kdy by je taky vzali, tak stavěli na dluh a ručili našim barákem, kterej jsme na ně převedli. No hotel jim postavili hezkej, restauraci s kuchyní, dva obchody tam byly a osum pokojů. Ale za dva roky zbankrotovali, banka to prodala a ještě k tomu nám sebrala náš barák. Bylo to hrozný. Holka s tím svým zmizeli, vod tý doby se neukázali. A my s manželkou, když jsme nechtěli skončit pod mostem, jsme šli do pečováku.“

„Takže jste se do DpS přestěhovali kvůli tomu, že jste potřebovali nové bydlení?“

„Jo, museli jsme sem jít, když jsme přišli o střechu nad hlavou, jinak bysme sem nešli, ani náhodou. Byli jsme soběstační a zvyklí bejt ve svém. Nic jsme od nikoho nepotřebovali.“

„Kolik Vám v té době bylo let?“

„Myslím, že 71, mně i manželce.“

„Od koho jste získal informace o DpS?“

„To se přece v Planý ví, že je tady pečovák pro starý lidi, to nám nemusel nikdo říkat. Prostě jsem zašel za starostou, že nemáme kde bydlet, museli jsme si sepsat žádost a pak za půl roku jsme tu dostali byt.“

„Těšili jste se do DpS?“

„Ani náhodou. Už jsem vám říkal, že jsme sem šli z donucení a už se mně na to neptejte, nechci o tom víc mluvit.“

„Co jste od bydlení v DpS očekávali? Odpovídal byt vaší představě?“

„Byli jsme zvyklí na náš barák, kde bylo víc místa, víc místností, dvůr, zahrádka, dílna a garáž. Tady máme jen dvě malý místnosti s příslušenstvím. A těch peněz každéj měsíc, co to stojí. No, nakonec pro dva lidi to stačí, ale nejvíc mi chybělo, že jsem nemohl kutit v dílně a v garáži. Teď, po deseti letech, kdy už jsem starej a nemocnej, tak mi to tolik nevadí a jsem rád, že jsem rád.“

„Máte zde vše, co potřebujete?“

„Jak už jsem říkal, nejvíc mi chyběla dílna a manželce zahrádka. Ale pak přišly nemoci a my jsme byli rádi, že tady máme bez práce a námahy teplo, teplou vodu a že nemusíme nic dělat. Obědy nám donesou a o ostatní se postará dcera, uklidí, doveze nákup a tak. My už toho moc nepotřebujem.“

„Co děláte ve volném čase?“

„Času teď máme, že nevíme co s ním, když ho nepotřebujem. Poleháváme, koukáme na televizi, manželka čte, ještě si dojde pro knížky do knihovny. Ještě loni jsem se vypravil k řece na ryby, letos už ne. Taky jsme se známejma hrávali po večerech karty, ale to taky skončilo.“

„*A změnil byste něco v DpS?*“

„Je to tady hezký, ale taky drahý. Byl bych rád, kdyby to bydlení tady bylo lacinější. I ty obědy za šedesát korun jsou drahý.“

„*Jinak jste se službami v DpS spokojen?*“

„My toho s manželkou moc nepotřebujem a stará se o nás dcera, která taky bydlí v Planý. Tak od pečovatelek berem jen oběd. Nejsme zvědaví, aby nám sem někdo cizí pořád lez.“

„*Jak vnímáte personál?*“

„Ale jo, pečovatelky jsou slušný a ochotný, ale aby jim člověk za každěj prd platil.“

„*Změnily se vaše vztahy s dětmi po vašem odchodu do DpS?*“

„Ani ne, jak jsem říkal, jedna dcera odešla a už se k nám nehlásí. Ta druhá sem chodí často a pomáhá nám. Chodila k nám často i předtím, když jsme ještě byli v našem baráku.“

„*Takže v DPS nejste spokojen?*“

„Radši bych byl doma, ve svém baráku, ale když jsme o něj přišli, tak co nám zbejvá.“

Tabulka 4 - Shrnutí důležitých informací - Rozhovor 4 - zobecnění

Liminalita	<ul style="list-style-type: none"> - ztráta vlastního bydlení - potřeba nového bydlení - odstěhování se do DpS
Stigma	<ul style="list-style-type: none"> - závislost na pomoci dcery - zahořklost, pesimismus
Hlavní důvod příchodu do DpS	<ul style="list-style-type: none"> - dům, kde s manželkou bydleli, získala banka kvůli nesplacenému dluhu - potřeba vyřešení otázky bydlení
Měl dotazovaný dostatečné informace o DpS před přijetím do zařízení?	<ul style="list-style-type: none"> - věděl o existenci DpS v Plané nad Lužnicí - další informace získal od starosty města, s nímž řešil svou bytovou situaci
Očekávání před příchodem do DpS	<ul style="list-style-type: none"> - vyřešení otázky bydlení
Je dotazovaný spokojen se životem v DpS?	<ul style="list-style-type: none"> - Nejprve se mu zde nelíbilo, ale postupně si v DpS zvykl. - Dříve chodil na ryby, v současné době nevychází z důvodu zhoršeného zdravotního stavu.
Je dotazovaný spokojen s pečovatelskou službou?	<ul style="list-style-type: none"> - Cenu úkonů pečovatelské služby považuje za příliš vysokou stejně jako cenu měsíčního nájmu za byt v DpS. - Spolu s manželkou využívají pouze donášku obědů. - Nepřeje si, aby se o ně pečovatelky staraly, upřednostňuje své soukromí.
Změnily se osobní vztahy po nástupu do DpS?	<ul style="list-style-type: none"> - Ne, vztahy s dcerami se nezměnily. - S jednou dcerou se stále nestýkají, druhá

	<p>dcera je pravidelně navštěvuje a pomáhá jim.</p> <p>- Po příchodu do DpS udržovali vztahy se známými, ale postupem času se tyto kontakty přerušily.</p>
--	--

4.5 Narativní rozhovor č. 5

„Dobrý den, děkuji Vám, že jste ochotna vyprávět mi Váš životní příběh a podělit se o Vaše zkušenosti s bydlením v DpS Planá nad Lužnicí. Informace, které mi sdělíte, budou využity pouze pro účely mé bakalářské práce. Vaše jméno ani jiné osobní údaje nebudou zveřejněny. Než začneme, chtěla bych Vám říci, že budu respektovat, když o nějakém tématu nebudete chtít mluvit.“

„Já vám mám něco povídat o bydlení tady v domově? Ale to se zeptejte někoho mladšího. Já mám už 85 roků nebo 86? Počkejte, musím spočítat, kolik mi v listopadu vlastně bylo. Ano, 86. Tady v domově nejsem dlouho, jenom rok a půl. Neměla byste se zeptat někoho, kdo je tady delší dobu? No tak dobře, co byste chtěla slyšet?“

Vyprávění

„Mohla byste, prosím, začít vyprávět o Vašem životě?“

„Pocházím z Maršova, to je malá vesnička tady nedaleko. Měli jsme hospodářství, a tak jsem musela od malička hodně pracovat. Já i moji tři bratři. Všichni už umřeli, kdepak by mě napadlo, že je přežiju. Obecná škola byla u nás, do měšťanky jsem chodila do Želče. Učila jsem se slušně, ale stejně mi to bylo na nic. Po škole jsem musela zůstat doma pomáhat v hospodářství. Nelíbilo se mi to, plakala jsem, ale nic naplat. Když mě bylo devatenáct roků, tak jsem si namluvila Jaroslava. Nebo si on tenkrát namluvil mě? Za dva roky jsme se vzali a odstěhovali se do Tábora. Jak já byla šťastná. Děti jsme hned neměli, až za pět let se narodila starší Eva a pak zase za pět let Romanka. Když byly větší, tak jsem šla pracovat do Palu, dneska se to jmenuje Brisk. Dostala jsem se do skladu a zůstala jsem tam až do důchodu. Byla jsem tam ráda. Plánovali jsme s manželem, jak budeme v důchodu cestovat a užívat si, ale dopadlo to jinak. Manžel v šedesáti letech zemřel. Ještě že jsem v té době už byla babičkou, vnoučata mi nedaly dlouho smutnit. Celkem jich mám pět a to víte, co jsem se jich nahlížela a naopatrovala. Byly to moje zlatička, dvě holčičky od Evy a tři kluci od Romanky. Ale všechno moc rychle uteklo, všichni šli na studie a rozprchli se do světa. Teď už je moc často nevidám, mají své životy, svou práci, jen nejmladší vnuk ještě studuje. Mám už taky

jednoho pravnuka Samíka, to je ten bloňďáček tady na téhle fotce. Když jsem ovdověla, tak Eva s manželem koupili tady v Plané dům, veliký dům, a já jsem se nastěhovala k nim. Už to bude třicet let. Dlouho jsem byla zdravotně dobrá, ale přece jenom stáří se začalo hlásit. Artróza v kloubech, vysoký tlak a pak slabá mrtvička. To už jsem začala mít problémy chodit po schodech, bydlela jsem v prvním patře. Když Eva s Fanoušem jeli třeba na dovolenou, tak jsem nemohla sama zůstat doma a tak jsem šla na tu dobu třeba do G-centra v Táboře nebo do Čekanic. A pak jsem si zlomila nohu v krčku a učila se znova chodit. Vypadalo to, že budu muset do domova důchodců na stálo. Ale dostala jsem se sem a tak teď bydlím tady.“

„Jaký byl tedy hlavní důvod odchodu do DpS?“

„Hlavní důvod pro odchod z domu bylo moje stáří a zdravotní problémy, hlavně s chůzí a taky trochu motolice.“

„Odejít do DpS bylo Vaše rozhodnutí? Konzultovala jste jej s někým?“

„O tom, co se mnou bude, jsme rokovaly s oběma dcerama. Romanka bydlí v Táboře a s péčí o mě Evě pomáhala. Já jsem chtěla jít radši do G-centra, aby se tam o mě starali pořád, ale dcery mě přesvědčovaly, že to v pečováku zvládnou.“

„Kolik Vám v té době bylo let?“

„85 roků.“

„Dokázala jste se o sebe v té době sama postarat?“

„Právě že už moc ne. Hlavně po té operaci zlomeniny jsem byla jak malé dítě, odkázaná na pomoc druhých. Ale zlepšovalo se to, s dvěma berlama jsem se naučila obstojně chodit a začala jsem jakž takž zvládat i sebeobsluhu. Ale stejně jsem chtěla spíš do domova důchodců, kde by o mě bylo postaráno se vším.“

„Od koho jste získala první informace o DpS? Byly dostatečné?“

„Od dcer. I když jsem v Plané dlouho bydlela, nikdy jsem se o pečovák nezajímala, však jsme bydleli za řekou u lesa. A taky od pečovatelky, která mně domů nosila obědy.“

„*Těšila jste se do DpS?*“

„Já nevím. Já se spíš bála, jak to tady sama zvládnou.“

„*Jak dlouho jste na přijetí do DpS čekala?*“

„Víte, to bylo tak. Měla jsem tu žádost, ale paní Valentová, co tu dělala vedoucí dřív, mě sem nechtěla, že už jsem hodně stará a nemocná. Ale pak nastoupila tahle mladá paní vedoucí, a když se uvolnil byt, tak mně ho nabídla. Myslím, že to bylo tak rok a půl.“

„*Co jste od bydlení v DpS očekávala?*“

„Co jsem očekávala? Hlavně, že tu nebudou schody, že nebudu muset vařit a vůbec, že se pečovatelka o mě postará.“

„*Odpovídal byt, který jste v DpS dostala, Vaší představě?*“

„Já jsem znala jen pokoje v G-centru, tady mám sama pro sebe celý byt. Není velký, ale stačí mi až až. Hlavně, že je v přízemí. Koupelna s WC je tu šikovní hned při ruce, to potřebuju, mám už různé potíže a daleko na WC bych nedošla. Mám tady taky krásný balkon. Když je hezky, tak tam často sedávám. V zimě tam dávám krmení ptáčkům a pak pozoruju, jak přilítanou a zobají. To mi tady pak dělají společnost.“

„*Jak vnímáte život v DpS z hlediska uspokojování Vašich potřeb? Máte zde vše, co potřebujete?*“

„Ano, mám. Ale někdy si říkám, že v domově důchodců by mi bylo líp. Když to řeknu pečovatelce, tak se se mnou zlobí, že mám ještě stupeň soběstačnosti a dokážu spoustu věcí sama a musím se snažit. Má pravdu, ale já jsem už trochu pohodlná. Pár měsíců mám chodítko a s ním si chodím na procházky, je to tu pěkně po rovině. Chtěla bych i

do obchodu, ale tam jsou dva schody, tak se nedostanu dovnitř a to mi vadí. Jsem ráda, že nás, starých lidí, je tady hodně. Když vyjdu na chodbu, tak mám s kým povídat, i na návštěvu k sousedkám zajdu. Na nějaké takové akce, co tady pořádají, chodím taky ráda. Hlavně, když vystupují děti, to je nejhezčí.“

„Jak trávíte volný čas?“

„V mém věku mně všechno tak dlouho trvá, že ani volný čas nemám. Víte, já ráda spím a tak vstávám až po deváté, než se obleču, nasnídám a trochu poklidím, tak je poledne. Po obědě chodím ven, třeba i na dvě hodiny, venku jsou lavičky, tak tam posedím. Když je zima nebo škaredě, tak chodím tady uvnitř po chodbách, ty jsou dlouhé a prostorné. Pak si třeba luštím křížovky nebo čtu a je večer a než si ohřeju večeri a umyju nádobí, tak abych se chystala do postele, někdy ani nestihnu televizi.“

„Změnila byste tu něco?“

„Vadí mi, že mi musí pečovatelka odnášet odpadky. Ale já sama kontejner neotevřu a nikdo jiný tady na to není. To v G-centru to bylo jiné, tam na to byli lidé, na odnášení odpadu.“

„Jste spokojena se službami v DpS?“

„To myslíte s pečováním? Jo, to jsem spokojená. Každý den beru obědy, teď jsou i v sobotu a v neděli, to jsem ráda. Pečovatelka nakupuje, pere mi prádlo, uklízí, koupe mě a taky se na mně přijde každý den podívat, jak se mi daří.“

„Jak vnímáte personál DpS?“

„Paní vedoucí je hodně mladá, ale má pro nás starý pochopení. A všechny pečovatelky jsou moc hodné, starostlivé a trpělivé. Nemůžu si na ně naříkat.“

„Změnily se Vaše vztahy s dětmi a vnoučaty po Vašem odchodu do DpS?“

„Řekla bych, že ne. Obě dcery mě dost často navštěvují, vnoučata už míň, ale to je tím, že bydlí hodně daleko.“

„Litovala jste někdy, že jste šla do DpS?“

„To ano. Třeba tuhle večer, když se mi porouchal mobil a nikdo z personálu tu nebyl, aby mi ho opravil. Nebo jsem asi dvakrát spadla, taky v noci a měla jsem problémy se dostat na postel. Tak to si vždycky říkám, že už tady nemám být, že patřím do domova důchodců. Ale to je zaviněný máma problémama, ne ze strany pečovatelského domu. Když to shrnu, tak jsem tu docela ráda.“

Tabulka 5 - Shrnutí důležitých informací - Rozhovor 5 - zobecnění

Liminalita	<ul style="list-style-type: none"> - omezená schopnost chůze v důsledku úrazu - odstěhování se do DpS - omezená míra soběstačnosti - občasné problémy s rovnováhou a s tím související pády
Stigma	<ul style="list-style-type: none"> - omezená mobilita - závislost na pomoci druhých, pečovatelské služby nebo rodiny - chůze pouze za pomoci chodítka
Hlavní důvod příchodu do DpS	<ul style="list-style-type: none"> - potíže s chůzí - potřeba bezbariérového přístupu do bytu - snížená soběstačnost
Měla dotazovaná dostatečné informace o DpS před přijetím do zařízení?	<ul style="list-style-type: none"> - Ano, dcery a pečovatelka jí poskytly potřebné informace, když začala uvažovat o přestěhování.
Očekávání před příchodem do DpS	<ul style="list-style-type: none"> - bezbariérový byt - pečovatelská služba - zajištění obědů
Je dotazovaná spokojena se životem v DpS?	<ul style="list-style-type: none"> - Ano. Vyhovuje jí bezbariérové prostředí. - Je ráda, že může vycházet ven. - Účastní se kulturních akcí pořádaných DpS.
Je dotazovaná spokojena s pečovatelskou službou?	<ul style="list-style-type: none"> - Ano, pečovatelská služba jí vyhovuje. - Uvítala by poskytování pečovatelské služby i o víkendu. - Oceňuje dobré vlastnosti pečovatelek.

Změnily se osobní vztahy po nástupu do DpS?	<ul style="list-style-type: none">- Ne, vztahy s dcerami a vnoučaty zůstaly dobré.- Došlo k navázání nových vztahů se sousedkami v DpS.
---	--

4.6 Narativní rozhovor č. 6

„Dobrý den, děkuji Vám, že jste ochoten vyprávět mi Váš životní příběh a podělit se o Vaše zkušenosti s bydlením v DpS Planá nad Lužnicí. Informace, které mi sdělíte, budou využity pouze pro účely mé bakalářské práce. Vaše jméno ani jiné osobní údaje nebudou zveřejněny. Než začneme, chtěla bych Vám říci, že budu respektovat, když o nějakém tématu nebudete chtít mluvit.“

Vyprávění

„Mohli byste mi nejdříve vyprávět o svém životě“?

„Já jsem rodilej Plaňák. Náš dům stával skoro na náměstí, směrem na Tábor. Můj otec tady měl živnost, sedlařil a taky se pletl do ševcoviny. A hrozně fandil fotbalu, to jsem zdědil po něm. Ale byl přísněj a vzteklej a to jsem já pak často odnesl na vlastní kůži. Sestra ne, ta byla jeho miláček. Když měl vztek, mlátil mě hlava nehlava a vod tý doby neslyším na pravý ucho. Tenkrát to doktoři neuměli tak spravit jako dneska a taky se furt k doktorům nelítalo. Maminka byla moc hodná a moc se nadřela na polích u sedláků. Když jsem vychodil školu v Planý, šel jsem hned dělat. Vystřídal jsem toho víc, až jsem skončil na „Silonu“ jako údržbář. Tam jsem byl až do důchodu. Taky jsem se v mládí oženil, ale dlouho nám to nevydrželo, myslím, že jsem na to neměl buňky. Děti jsme neměli. Po smrti otce a matky jsem zůstal bydlet doma se sestrou. Oba máme rádi zvířata, měli jsme psa, kočky a slepice. Neměli jsme se špatně, i automobil jsem si pořídil a moc rád jsem šoféroval. Sestra pak odešla ke Karlovi a já hospodařil sám. Baráček potřeboval opravy, ale než na ně došlo, neměl jsem peníze, přišly v roce 2002 povodně, barák zatopila voda a já byl evakuovanej, jak se lidově říká, s holým zadkem. Po povodni se zjistilo, že všechny věci v baráku jsou zničený a samotnej objekt je tak narušenej, že musí bejt určenej k demolici. Tak jsem najednou přišel o všechno, zbyla mně jen Adélka, to je můj pes, vidíte, mám ji do dneška. Neměl jsem nic a neměl jsem kam jít, tak se mě ujal farář v Chotovinách. Po půl roce jsem přišel bydlet sem, to tenkrát zařídil starosta Franta Chramostů.“

„Hlavním důvodem pro odchod do Domu s pečovatelskou službou bylo tedy to, že jste při povodních přišel o dům?“

„No vždyť jsem neměl střechu nad hlavou, tak se obec o mě musela postarat. Byl jsem jako bezdomovec, to byl ten důvod.“

„Odejít do DpS bylo Vaše rozhodnutí?“

„A kam jsem měl jít? Byl jsem rád, že se můžu z Chotovin vrátit do Planý, tak jakýpak rozhodování. V Chotovinách je fara na vršku, vždycky jsem musel párkrát odpočívat, než jsem se tam od vlaku vyškral. Dejte pokoj s takovým bydlením.“

„Kolik Vám v té době bylo let?“

„Sedmdesát.“

„Dokázal jste se o sebe v té době sám o sebe postarat?“

„Jo, to jo. Ale to dokážu ještě dneska, po deseti letech. Už to není, co to bývalo, ale s Adélkou se staráme, vid', holka.“

„Věděl jste něco o DPS, než jste se nastěhoval?“

„Jako Plaňák jsem pečovák znal, ale jen zvenku. Jaký je to uvnitř jsem nevěděl, nenapadlo mě, že to budu někdy potřebovat. Když jsem pak neměl kam jít, tak mě bylo jedno, jaký to bude, hlavně, že budu zas doma v Planý, i když ne ve svém. Bylo pro mě důležité, abych u sebe mohl mít svoji Adélku.“

„Odpovídal byt, který jste dostal, vaší představě? Lišil se hodně od vašeho bydlení doma?“

„Jak bych vám to řekl? Byt to není velkej, ale pro mě a Adélku stačí. Mám tady všechno pohodlí, teplo, studenou i teplou vodu, to jsem doma neměl. Ale taky si to pořádně zaplatím. Nájem je tady pěkně mastnej.“

„Máte zde vše, co potřebujete?“

„Jo, teď už jo. Ale když jsem se stěhoval, neměl jsem skoro nic, o všechno mě připravila voda. A co já všechno doma měl. Co nezničila voda, tak mně ukradli, hajzlové. No, darmo mluvit. Nábytek tady byl, nějaký oblečení mně koupila sestra, něco jsem dostal od lidí a taky od pečovatelky různé věci po jejím tchánovi. Tak teď mám celkem všechno, jen peněz kdyby bylo víc, když se všechno tak zdražuje.“

„*Co děláte ve volném čase?*“

„Já se hlavně dívám na televizi. Jen se podívejte, jakou mám pěknou. Je nová, mám ji půl roku, má velkou obrazovku a těch programů, co naladím. A taky k ní mám sluchátka, aby to tady nemuselo řvát, když špatně slyším. Koupila mně ji sestra, ale za mé peníze, co jsem u ní měl z našeho baráku. Na akce pečováku chodím jen málo, tak na Vánoce, nějaký tanečky, to na mě není. A na čtení jsem nikdy nebyl. Čtu jen letáky, aby si člověk sehnal něco lacinějšího. Jen to žrádlo pro Adélu, co stojí. Jinak toho v mém věku moc nepotřebuju, rád si lehnu, ani nevím, že bych nějaký volný čas měl.“

„*Změnil byste něco v DpS?*“

„Výtah by měl jezdit i v sobotu a v neděli, když chodím s Adélkou ven, tak nemůžu dechat, když jdu nahoru.“

„*Jste spokojen se službami v DpS?*“

„Jo, jsem. Starají se až moc. Pečovatelka přijde na uklízení každé týden, já bych myslel, že by to stačilo míň. Je to dost drahý. A taky se musím každé týden převlíct a dát si všechno vyprat, na to jsou přísný. Beru si obědy, teď jsou v sobotu i v neděli, tak to jsem rád. Nakoupit si ještě dojdu, i k sestře do Tábora dojedu, jen když jsem marodil, tak mi nakupovali. A pečovatelka chodila i venčit Adélu, to jsem byl moc rád, co bych si s ní jinak počal.“

„*Jak vnímáte personál v Dps?*“

„Teď máme novou vedoucí, taková mladá je, ale hodná, zařídila mně vyšetření a budu mít sluchátko. Pečovatelky jsou taky dobrý, zvlášť ta moje, už jsem na ni zvyklej. A má ráda Adélku.“

„Litoval jste někdy, že jste šel do DpS?“

„Když mně povodně zničily barák, byla to pro mě pohroma. Sem jsem šel proto, že mně nic jinýho nezbylo. Po těch deseti letech jsem si tady zvykl a jsem tu jako doma. A Adélka taky, vid', holka? Moc si vyskakovat nemůžem, ale jsme spokojený.“

Tabulka 6 - Shrnutí důležitých informací - Rozhovor 6 - zobecnění

Liminalita	<ul style="list-style-type: none"> - ztráta vlastního bydlení - potřeba nového bydlení - odstěhování se do DpS
Stigma	<ul style="list-style-type: none"> - závislost na pomoci druhých, pečovatelské služby nebo sestry - následky domácího násilí, kterému byl vystaven v dětství ze strany otce
Hlavní důvod příchodu do DpS	<ul style="list-style-type: none"> - ztráta vlastního domu při povodních - potřeba vyřešení otázky bydlení
Měl dotazovaný dostatečné informace o DpS před přijetím do zařízení?	<ul style="list-style-type: none"> - Věděl, že v Plané nad Lužnicí takové zařízení existuje. - Bylo pro něj důležité získat nové bydlení ve městě, kde byl zvyklý.
Očekávání před příchodem do DpS	<ul style="list-style-type: none"> - vyřešení otázky bydlení pro sebe i pro svého psa
Je dotazovaný spokojen se životem v DpS?	<ul style="list-style-type: none"> - Nějaký čas trvalo, než si v DpS zvykl. - oceňuje, že zde má své pohodlí
Je dotazovaný spokojen s pečovatelskou službou?	<ul style="list-style-type: none"> - Je převážně spokojen. - Myslí si, že se o něj pečovatelky starají až příliš. - Cenu úkonů pečovatelské služby považuje za vysokou stejně jako cenu měsíčního nájmu za byt v DpS.
Změnily se osobní vztahy po nástupu do DpS?	<ul style="list-style-type: none"> - Ne, vztahy se sestrou se nezměnily. - Má blízký vztah se svým psem, který mu zůstal z doby před povodněmi.

5. DISKUSE

V dnešní době se lidé dožívají vyššího věku než v minulosti. V souvislosti s prodlužováním střední délky života stoupá počet seniorů ve společnosti (11). Někteří senioři se dožijí vysokého věku ve zdraví; jiní se musí vyrovnávat s různými zdravotními obtížemi, které jim znesnadňují život v jejich původní domácnosti. V takové situaci začínají senioři uvažovat o využívání vybraných sociálních služeb. Vhodným řešením pro seniory s částečně sníženou soběstačností, kteří se nechtějí nebo nemohou spolehnout na pomoc vlastní rodiny, může být podle mého názoru dům s pečovatelskou službou. Senioři zde mají k dispozici samostatný bezbariérový byt. Mohou využívat pestrou nabídku úkonů péče o vlastní osobu a o domácnost v rámci pečovatelské služby.

Cílem výzkumu realizovaného v rámci mé bakalářské práce bylo porovnat očekávání seniorů před příchodem do DpS Planá nad Lužnicí s realitou života v tomto zařízení. Výzkum jsem provedla prostřednictvím narativních rozhovorů se šesti náhodně vybranými obyvateli DpS Planá nad Lužnicí. Kritériem výběru respondentů byl věk nad 65 let, pobyt v zařízení alespoň jeden rok a ochota zúčastnit se výzkumného rozhovoru. Jednotlivé narativní polořizené rozhovory probíhaly v měsíci lednu a únoru 2012 v bytech uživatelů. Délka rozhovorů byla mezi dvaceti a čtyřiceti minutami. Před zahájením rozhovorů jsem ujistila respondenty o anonymitě a o důvěrnosti poskytnutých informací. Výzkumu se zúčastnily čtyři ženy a dva muži, z nichž jedna žena žije v DpS spolu s manželem a jeden muž spolu s manželkou. Ostatní žijí v bytě sami. Věk respondentů v době, kdy se přistěhovali do DpS, byl mezi 70 a 85 lety. Doba, po kterou pobývali v DpS, byla mezi 1,5 rokem a 20 lety. Respondenti ochotně vyprávěli a odpovídali na otázky, pouze jeden muž nechtěl příliš hovořit o období těsně před příchodem do DpS, protože kvůli neúspěšnému podnikání dcery přišel s manželkou o dům a dodnes se s tím úplně nevyrovnal.

Nejprve jsem respondenty vyzvala, aby mi vyprávěli o svém životě. Pak jsem jim položila několik otázek souvisejících s jejich pobytem v DpS a s obdobím před přestěhováním do tohoto zařízení.

Prostřednictvím výzkumu jsem zjistila, že **hlavním důvodem příchodu do DpS** byla u čtyř z šesti respondentů zhoršená pohyblivost v důsledku zdravotních problémů. S tím souvisela i snížená schopnost sebeobsluhy a potřeba pečovatelské služby. U dvou zbývajících respondentů šlo především o vyřešení bytové otázky. V době, kdy se do DpS nastěhovali, byli soběstační, ale postupně také začali využívat některé úkony pečovatelské služby.

Výsledky výzkumu dále ukázaly, že **očekávání klientů** souvisela s důvodem jejich přestěhování do DpS. Čtyři ze šesti oslovených klientů se do DpS stěhovali kvůli potřebě bezbariérového bydlení z důvodu zhoršené mobility. Ti očekávali především bezbariérové prostředí, v němž se budou moci pohybovat snáze, než ve svých původních bytech, kde museli zdolávat překážky například v podobě schodů. Tři z těchto respondentů měli v době, kdy uvažovali o přestěhování do DpS, sníženou schopnost sebeobsluhy. Očekávali tedy, že některé úkony jim bude zajišťovat personál DpS v rámci pečovatelské služby. Dva respondenti přestěhováním do DpS řešili především otázku bydlení, protože přišli o svůj domov. Jejich očekávání byla proto spojena s novým bydlením. Někteří respondenti očekávali také zachování vlastního soukromí. Bylo pro ně důležité, že v DpS budou mít pro sebe samostatný, i když nevelký byt. Někteří doufali navázání nových sociálních kontaktů s vrstevníky.

V rámci výzkumu jsem také zjišťovala, **jestli měli respondenti dostatečné informace o DpS před přijetím do tohoto zařízení**. Zjistila jsem, že pět ze šesti respondentů mělo informace, které potřebovali v rámci rozhodování o svém dalším bydlení nebo si je dokázali zjistit. Jedna respondentka uvedla, že o tomto zařízení neměla přesnou představu. Bylo to kvůli tomu, že jí a jejímu manželovi žádost do DpS vyřizoval syn, protože oni bydleli příliš daleko od Plané nad Lužnicí. U této respondentky byly patrné obavy, aby se toto zařízení nepodobalo domovu důchodců, který znala ve svém okolí. Naštěstí se později tyto obavy ukázaly jako neopodstatněné. Domnívám se, že pro seniory je důležité, aby měli dostatek informací o tom, co je v jejich novém bydlišti čeká, jak to zde bude vypadat. Mohou se pak na změnu lépe připravit. To potvrzuje i Janečková, která uvádí, že pro seniora je přestěhování do

zařízení sociálních služeb snazší, když se jedná o krok plánovaný a předem promyšlený na základě dostatečného množství informací (16).

Zjišťovala jsem také, **jestli se změnilo osobní vztahy dotazovaných po příchodu do DpS**. Z výzkumu vyplynulo, že osobní vztahy respondentů se po nastěhování do DpS v podstatě nezměnily. Členové jejich rodin, kteří je navštěvovali v jejich původních domácnostech, je v DpS navštěvují podobně jako dříve. Pouze jedna respondentka lituje, že došlo k přerušení vztahů se sousedy a přáteli z původního bydliště, které je od Plané nad Lužnicí příliš vzdálené. Některým respondentům se v DpS podařilo navázat nové vztahy se sousedy. Domnívám se, že pro seniory je důležité, aby měli přátele, se kterým se pravidelně navštěvují. To potvrzuje i odborná literatura, která uvádí, že přátelské vztahy ve stáří jsou zdrojem podpory. Přátelé vzájemně sdílí své prožitky, radosti i trápení. Blízký přítel vyslechne člověka, ale nesoudí ho. Základem blízkého přátelství je důvěra, starostlivý zájem o druhého a snaha pomoci příteli řešit jeho problémy. Blízké přátelství má bezpochyby velký vliv na pocit životní pohody seniorů (29).

Dále mě zajímalo, **jestli jsou respondenti spokojeni s pečovatelskou službou**. Všichni oslovení obyvatelé DpS některou ze služeb tohoto zařízení využívají. Pět ze šesti respondentů si od pečovatelky pravidelně nechává uklidit byt, čtyři si dávají prádlo, třem chodí pečovatelka nakupovat. Donášku oběda využívá pět dotazovaných a služby spojené s osobní hygienou tři. S pečovatelskou službou jsou respondenti až na výjimky spokojeni. Dvě respondentky by uvítaly pečovatelskou službu i o víkend.

Dvěma respondentům, shodou okolností mužům, se úkony pečovatelské služby zdají být příliš drahé. Jeden z nich navíc vnímá příchod pečovatelky do bytu jako určité narušení soukromí. Proto spolu s manželkou využívají pouze donášku oběda. Ostatní věci, na které nestačí, jim pomáhá zajistit dcera. Negativní postoj dotazovaného k pečovatelské službě nejspíš souvisí s tím, že tento respondent přišel s manželkou do DpS ne proto, že by chtěli využívat sociální služby poskytované tímto zařízením, ale proto, že potřebovali naléhavě vyřešit otázku bydlení. Druhý respondent, který označil pečovatelskou službu za finančně náročnou, si také nechává nosit obědy a jedenkrát týdně mu pečovatelka uklidí byt a vypere prádlo. Čtyři zbývající respondentky

využívají více úkonů pečovatelské služby. Za dvěma z nich dochází pečovatelka i několikrát za den, protože mají snížený stupeň soběstačnosti v oblasti sebeobsluhy. Jednotlivé úkony považují za finančně přijatelné. Domnívají se, že pečovatelky provádějí svou práci dobře. U pečovatelek oceňují také jejich kladné osobnostní vlastnosti. Jsou rády, že jim pečovatelka naslouchá, když si chtějí popovídat.

Dále jsem se zaměřila na to, **jestli jsou respondenti spokojeni se životem v DpS**. Čtyři z šesti respondentů jsou rádi, že v DpS je kompletně bezbariérové prostředí. Mohou se tak bez obtíží dostat nejen na WC a do koupelny, ale také na chodbu a ven z budovy. To je důležité zejména pro dvě respondentky, které nemohly ze svých původních bytů vycházet bez pomoci druhé osoby, protože jim činila potíže chůze po schodech. Po přestěhování do DpS mohly znovu samostatně chodit ven z budovy na procházky nebo na nákup. I přes sníženou schopnost mobility znovu do jisté míry získaly fyzickou soběstačnost, která u seniorů přispívá k posílení sebeúcty a sebevědomí (28).

Tři respondenti, kteří dříve žili v rodinném domě, si pochvalují, že v DpS mají bez námahy teplo a teplou vodu, že nemusí topit v kotli na tuhá paliva, což pro ně bylo s přibývajícím věkem stále obtížnější. Pochvalují si, že v DpS mají pohodlnější život, i když dva z nich zároveň upozorňují na to, že zde musí platit drahé nájemné. Dvěma respondentům se líbí nový světlý byt, další oceňují pěkný výhled z okna a balkon, který k bytu přísluší. Jedna respondentka uvedla, že na balkoně často sedává a že je ráda, když v zimě může pozorovat ptáčky, kteří tam létají na krmítko. Podle mého názoru tvoří balkon důležitou součást bytu v DpS. I senior, kterému chůze činí potíže a ven z bytu se dostane jen zřídka, se na balkon dokáže poměrně snadno přesunout. Na balkoně může člověk relaxovat, dýchat čerstvý vzduch a být v kontaktu se sousedy i s okolní přírodou. Jak uvádí Rheinwaldová, balkon představuje podnětné prostředí, které může například prostřednictvím pozorování zvířat přinášet seniorům radost ze života (26).

Čtyři respondenti z šesti se účastní kulturních akcí pořádaných DpS. Přináší jim to rozptýlení, zábavu, kontakt s ostatními lidmi. Jedna respondentka uvedla, že je ráda, že v DpS žije hodně starých lidí, že tu má své vrstevníky. Dalším respondentům

vyhovuje, že se DpS nachází v centru města, že jsou zde blízko obchody, pošta, kostel, knihovna, lékař a jiné instituce a služby, které oni sami nebo prostřednictvím pečovatelky čas od času využívají. Domnívám se, že pro obyvatele DpS je velmi důležité, že v tomto zařízení není žádný zvláštní režim, že si mohou sami rozhodovat o tom, co budou v průběhu dne dělat. Mají zde prostor pro své záliby, oblíbené činnosti. Mohou mít u sebe i drobné domácí zvíře, což zvláště oceňuje jeden respondent, který si svůj život nedokáže představit bez svého psa.

Z výsledků mého výzkumu je patrné, že očekávání respondentů před příchodem do tohoto zařízení byla reálná, měli představu o tom, jak to v DpS vypadá, jak zde funguje pečovatelská služba. Věděli, že si zde budou moci uspořádat život tak, jak jim to bude vyhovovat. Skutečnost je tedy nezaskočila, spíše příjemně překvapila. S bydlením v tomto zařízení jsou až na malé výjimky spokojeni.

6. ZÁVĚR

Stáří a stárnutí, které je provázeno charakteristickými změnami, se týká každého člověka. V současné době, kdy dochází ke zvyšování počtu seniorů a stárnutí populace, je třeba věnovat této problematice zvýšenou pozornost. Velmi důležitou potřebou seniorů je vhodné bydlení.

Bydlení v domě s pečovatelskou službou je jednou z možností pro seniory, kteří z nějakého důvodu nemohou již dále žít ve své původní domácnosti. Senioři nejčastěji uvažují o přestěhování do některého zařízení sociálních služeb v důsledku zhoršení zdravotního stavu, které s sebou přináší sníženou soběstačnost. Dům s pečovatelskou službou nabízí bydlení v samostatném bytě s možností využívání pečovatelské služby, která zahrnuje širokou škálu úkonů. Není zde ale zajištěna zdravotní a ošetrovatelská péče jako v domově pro seniory. Jedná se proto o vhodnou alternativu pro seniory, kteří jsou schopni se o sebe do určité míry postarat.

Přestěhování do nového bydliště vždy provází určitá očekávání. Cílem mé bakalářské práce bylo zjistit, v jakých aspektech se lišilo očekávání od reality života v Domě s pečovatelskou službou Planá nad Lužnicí. Dílčím cílem bylo získat přehled o tom, jestli jsou senioři dostatečně informováni o bydlení a službách v DpS Planá nad Lužnicí před nastěhováním do tohoto zařízení.

V teoretické části jsou nejprve definovány pojmy stárnutí a stáří a popsány změny provázející toto životní období. Dále jsou představeny sociální služby pro seniory, které jsou poskytovány v České republice. Je zde popsán proces adaptace a v závěru teoretické části je představen Dům s pečovatelskou službou Planá nad Lužnicí.

Z výsledků mého šetření je zřejmé, že očekávání seniorů před vstupem do DpS souviselo nejen s důvodem jejich přestěhování, ale také s tím, jaké informace o jejich budoucím bydlení měli k dispozici. Prostřednictvím narativních polořízených rozhovorů jsem zjistila, že naprostá většina dotazovaných měla dostatečné informace o DpS. Věděli, jak to v tomto zařízení vypadá i jakým způsobem zde funguje pečovatelská služba. Očekávání respondentů byla ve většině případů spojena s bezbariérovým prostředím a s možností využívání vybraných úkonů pečovatelské služby. Respondenti

také předpokládali, že si zde budou moci uspořádat život tak, jak jim to bude vyhovovat.

Výzkum ukázal, že tato jejich očekávání se naplnila. Respondenti oceňují, že si po přestěhování do DpS mohli zachovat alespoň některé své zvyklosti a oblíbené činnosti. Respondenti se sníženou mobilitou jsou rádi, že se díky bezbariérovému prostředí mohou snadněji pohybovat po bytě a bez obtíží vycházet ven. Pečovatelskou službu i personál DpS hodnotí respondenti kladně, i když někteří poukazují na finanční náročnost bydlení i poskytovaných služeb. Zároveň ale uvádějí, že v DpS mají pohodlné bydlení v příjemném prostředí, jaké dříve neměli a také je zde možnost navázání a udržování nových sociálních kontaktů. Se životem v DpS jsou respondenti tedy až na malé výjimky spokojeni. Z výzkumu vyplývá, že v některých případech realita bydlení v DpS Planá nad Lužnicí dokonce předčila očekávání spojená s nastěhováním do tohoto zařízení.

Doufám, že poznatky získané v rámci mé bakalářské práce poslouží jako zpětná vazba pro zaměstnance DpS Planá nad Lužnicí. Mohly by také přispět ke zvýšení všeobecného povědomí o tom, co senioři očekávají od bydlení v domě s pečovatelskou službou a co jim bydlení v takovém zařízení může nabídnout.

7. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- (1) Dům s pečovatelskou službou Planá nad Lužnicí. *Standard č. 1 - Cíle a způsoby poskytování sociálních služeb*. Dům s pečovatelskou službou Planá nad Lužnicí, vnitřní předpis, 2011
- (2) Dům s pečovatelskou službou Planá nad Lužnicí. *Standard č. 3 - jednání se zájemcem o službu*. Dům s pečovatelskou službou Planá nad Lužnicí, vnitřní předpis, 2011
- (3) ERIKSON In VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie II.:dospělost a stáří*. 1. vydání. Praha: Karolinum, 2007. 461s. ISBN 978-80-246-1318-5
- (4) GLOSOVÁ, Dagmar a kol. *Bydlení pro seniory*. 1. vydání. Brno: Era group, 2006. 179 s. ISBN 80-7366-057-1.
- (5) GRÜN, Anselm. *Život je teď: umění stárnout*. 1. vydání. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009. 136 s. ISBN 978-80-7367-749-7.
- (6) HAŠKOVCOVÁ, Helena. *Fenomén stáří*. 2. vydání. Praha: Havlíček Brain Team, 2010. 365 s. ISBN 978-80-87109-19-9.
- (7) HLAVÁČOVÁ, Gabriela. *Přechod seniorů do domova důchodců*. Sociální práce [online]. 2003 (2) [cit. 2011-12-28]. Dostupné z WWW: <<http://socialniproce.cz/soubory/2003-2-091001164720.pdf>>
- (8) HOLMEROVÁ, Iva, JURAŠKOVÁ, Božena, ZIKMUNDOVÁ, Květa. *Vybrané kapitoly z gerontologie*. 1. vydání. Praha: Česká alzheimerovská společnost, 2003. 88 s. ISBN 80-86541-12-6.

- (9) HROZENSKÁ, Martina a kol. *Sociálna práca so staršími ľuďmi*. 1. vydání. Martin: Osveta, 2008. 181s. ISBN 978-80-8063-282-3
- (10) JANEČKOVÁ, Hana In MATOUŠEK, Oldřich. *Sociální práce v praxi*. 2. vydání. Praha: Portál, 2010. 352 s. ISBN 978-80-7367-818-0
- (11) CHYTIL, Oldřich. SÝKOROVÁ, Dana. LITTLECHILD, Brian. *Strategies for the Maintenance of Autonomy in Old Age*. First Edition. Stassfurt: BK-Verlag Stassfurt, 2004. 132 s. ISBN: 80-7326-064-6.
- (12) KALVACH, Zdeněk, ZADÁK, Zdeněk, JIRÁK, Roman, ZAVÁZALOVÁ, Helena, HOLMEROVÁ, Iva, WEBER, Pavel, a kol. *Geriatrické syndromy a geriatrický pacient*. 1. vydání. Praha: Grada publishing, 2008. 336 s. ISBN 978-80-247-2490-4.
- (13) KALVACH, Zdeněk a kol. *Geriatric a gerontologie*. 1. vydání, Praha: Grada Publishing, 2004. 864s. ISBN 80-247-0548-6.
- (14) KLEVETOVÁ, Dana, DLABALOVÁ, Irena. *Motivační prvky při práci se seniory*. 1. vydání. Praha: Grada publishing, 2008. 202 s. ISBN 978-80-247-2169-9.
- (15) KUSÁ, Michaela. *Stáří*. Pro sestry. [online]. [cit. 2011-12-06]. Dostupné z WWW: <<http://www.prosestry.cz/index.php?page=stari>>.
- (16) LANGMEIER, Josef, KREJČÍŘOVÁ, Dana. *Vývojová psychologie*. 2. vydání. Praha: Grada Publishing, 2006. 368s. ISBN 80-247-1284-9
- (17) MALÍKOVÁ, Eva. *Péče o seniory v pobytových sociálních zařízeních*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2011. 328 s. ISBN 978-80-247-3148-3.

- (18) MATOUŠEK, Oldřich. *Ústavní péče*. 2. vydání. Praha: SLON, 1999. 138 s. ISBN 80-85850-76-1.
- (19) MINIBERGEROVÁ Lenka, DUŠEK, Jiří. *Vybrané kapitoly z psychologie a medicíny pro zdravotníky pracující se seniory*. 1. vydání. Brno: Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů. 2006. 67 s. ISBN 80-7013-436-4.
- (20) Ministerstvo práce a sociálních věcí [online]. 2010 [cit. 2011-12-06]. *Kvalita sociálních služeb – standardy, podpora*. Dostupné z WWW: <<http://www.mpsv.cz/cs/5962>>.
- (21) Ministerstvo práce a sociálních věcí [online]. 2009 [cit. 2011-12-06]. *Standardy kvality sociálních služeb*. Dostupné z WWW: <<http://www.mpsv.cz/cs/5963>>.
- (22) MÜHLPACHR, Pavel. *Gerontopedagogika*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 203 s. ISBN 80-210-3345-2.
- (23) MÜHLPACHR, Pavel. *Sociální práce*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 100 s. ISBN 80-210-3323-1.
- (24) NENO, Rebecca, AVEYARD, Barry, HEATH Hazel. *Older people and mental health nursing: a handbook of care*. 1st edition. Oxford: Blackwell, 2007. 240 s. ISBN 978-1-4051-5169-6.
- (25) Planá nad Lužnicí, oficiální stránky města, *Dům s pečovatelskou službou* [online]. 2011 [cit. 2011-11-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.plananl.cz/cs/obcan/dum-s-pec--sluzbou/>>.
- (26) POKORNÁ, Andrea. *Komunikace se seniory*. 1. vydání. Praha: Grada publishing, a.s., 2010. 160 s. ISBN 978-80-247-3271-8.

- (27) PRŮŠA In KOZLOVÁ, Lucie. *Sociální služby*. 1.vyd. Praha: Triton, 2005. 80s. ISBN 80-7254-662-7.
- (28) RHEINWALDOVÁ Eva. *Novodobá péče o seniory*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 1999. 86 s. ISBN 80-7169-828-8.
- (29) Středočeský kraj [online]. 2008 [cit. 2011-12-06]. *Standardy kvality sociálních služeb*. Dostupné z WWW: <<http://www.kr-stredocesky.cz/portal/odbory/socialni-oblast/inspekce-poskytovani-socialnich-sluzeb/inspekce/standardy-kvality-socialnich-sluzeb.htm>>.
- (30) SÝKOROVÁ, Dana. *Autonomie ve stáří*. 1. vydání. Praha: SLON, 2007. 284 s. ISBN 978-80-86429-62-5
- (31) TOPINKOVÁ, Eva. *Geriatric pro praxi*. 1. vydání. Praha: Galén, 2005. 270 s. ISBN 80-7262-365-6.
- (32) TOPINKOVÁ, NEUWIRTH In MALÍKOVÁ, Eva. *Péče o seniory v pobytových sociálních zařízeních*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2011. 328 s. ISBN 978-80-247-3148-3.
- (33) TOUHY Theris, JETT Kathleen. *Ebersole & Hess' toward healthy aging: human needs & nursing response*. 8th edition. St. Louis: Elsevier, 2012. 789 s. ISBN 978-0-323-07316-5.
- (34) ULRYCHOVÁ, Ladislava. *Projevy přirozeného stáří a stárnutí*. Střední zdravotnická a Vyšší odborná škola zdravotnická Mladá Boleslav [online]. 2011 [cit. 2011-12-06]. Dostupné z WWW: <http://www.szsemb.cz/admin/upload/sekce_materialy/Projevy_stáří_3.pdf>.

(35) VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie II.: dospělost a stáří*. 1. vydání. Praha: Karolinum, 2007. 461s. ISBN 978-80-246-1318-5.

(36) VENGLÁŘOVÁ, Marie. *Problematické situace v péči o seniory*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2007. 96 s. ISBN 80-247-2170-5.

(37) Zákon č. 108/2006 Sb. ze dne 14. března 2006 *O sociálních službách*, v platném znění

8. KLÍČOVÁ SLOVA

Stáří

Senior

Sociální služby

Dům s pečovatelskou službou

Soběstačnost

Bydlení

9. PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Sazebník činností a úkonů pečovatelské služby

Příloha č. 2: Fotodokumentace DpS Planá nad Lužnicí

Příloha 1

Sazebník činností a úkonů pečovatelské služby

Základní činnosti		Měrná jednotka	Úhrada v Kč
A)	Pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu		
1.	Pomoc a podpora při podávání jídla a pití (nakrájení, mletí, ohřátí stravy, servírování stravy, nalití nápoje)	15 minut	15,-
2.	Pomoc při oblékání a svlékání včetně speciálních pomůcek	15 minut	15,-
3.	Pomoc při prostorové orientaci, samostatném pohybu Ve vnitřním prostoru (v bytě, na chodbě)	15 minut	15,-
4.	Pomoc při přesunu na lůžko nebo vozík	5 minut	5,-
B)	Pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu		
5.	Pomoc při úkonech osobní hygieny (koupání, sprchování, omývání, péče o pokožku) ve středisku osobní hygieny	15 minut	25,-
6.	Pomoc při úkonech osobní hygieny (koupání, sprchování, omývání, péče o pokožku) v domácnosti uživatele	15 minut	20,-
7.	Pomoc při základní péči o vlasy a nehty (mytí, fénování vlasů, ostříhání, zapilování nehtů)	15 minut	15,-
8.	Pomoc při použití WC (včetně výměny inkontinenčních pomůcek)	5 minut	5,-
C)	Poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy		
9.	Dovoz nebo donáška jídla	1 úkon	15,-
10.	Dovoz nebo donáška jídla pro další osobu v domácnosti	1 úkon	10,-
11.	Vydání oběda (včetně přípravy jídlonosičů, přemývání termoportů)	1 úkon	2,-
12.	Pomoc při přípravě jídla a pití (asistence a výpomoc)	15 minut	15,-
13.	Příprava a podání jídla a pití (uvaření jídla v domácnosti uživatele, aktivní pomoc při jídle)	15 minut	15,-
D)	Pomoc při zajištění chodu domácnosti		
14.	Běžný úklid a údržba domácnosti	15 minut	20,-
15.	Mytí oken	15 minut	20,-
16.	Údržba domácích spotřebičů (omytí sporáku, odmrazení chladničky)	15 minut	20,-
17.	Pomoc při zajištění velkého úklidu domácnosti, například sezónního úklidu, úklidu po malování, značně znečištěného bytu	15 minut	25,-
18.	Donáška vody	15 minut	20,-

19.	Topení v kamnech včetně donášky a přípravy topiva, údržba			15 minut	20,-
	topných zařízení				
20.	Běžný nákup			15 minut	15,-
21.	Pochůzka (k lékaři, na poštu)			15 minut	15,-
22.	Velký nákup (týdenní nákup, nákup ošacení a nezbytného vybavení			1 úkon	50,-
	domácností)				
23.	Praní a žehlení osobního a ložního prádla, popř. jeho drobné opravy			1 kg	40,-
	ve středisku PS (včetně pracích prostředků)				
24.	Praní a žehlení osobního a ložního prádla, popř. jeho drobné opravy			1 kg	25,-
	v domácnosti uživatele				
25.	Praní prádla bez žehlení ve středisku PS (včetně pracích prostředků)			1 kg	30,-
26.	Žehlení prádla ve středisku PS			1 kg	30,-
27.	Praní značně znečištěného osobního a ložního prádla ve středisku PS			1 kg	50,-
	(včetně pracích prostředků)				
E)	Zprostředkování kontaktu se společenským prostředím				
28.	Doprovázení dospělých k lékaři, na úřady, nákupy, do provozoven			15 minut	15,-
	veřejných služeb a zpět, doprovázení na procházku				
	Fakultativní činnosti			Měrná jednotka	Úhrada v Kč
1.	Telefonování na žádost uživatele v rámci ČR			1 minuta	6,-
2.	Dohled nad uživatelem			15 minut	20,-
3.	Dohled nad požitím léků			1 úkon	5,-
4.	Příprava uživatele k převozu do nemocnice nebo na vyšetření			1 úkon	15,-
5.	Zapůjčení jídlonosiče			1 ks/měsíc	5,-
6.	Přemývání silně znečištěných jídlonosičů			1 úkon	5,-
7.	Jídelníček			1 ks	1,-
8.	Péče o domácí zvíře (nakrmení, vyvenčení do 15 minut)			15 minut	15,-

9.	Úklid sněhu, úklid společných prostor		15 minut	20,-
10.	Použití vysavače PS		1 úkon	20,-
Výše úhrad se stanovuje dle skutečně spotřebovaného času na provedení úkonu.				
Souhlas s provedenými úkony stvrzuje uživatel podpisem na výkazu úkonů.				
Vyúčtování poskytnutých úkonů bude uživateli předáno vždy do 5. dne následujícího měsíce.				
Sazebník je sestaven v souladu s vyhláškou č.505/2006 Sb., v platném znění.				
Schválila Rada města Planá nad Lužnicí usnesením č. RM/184/11/11 s účinností od 1. 5. 2011				

Zdroj: Sazebník činností a úkonů pečovatelské služby [cit. 2011-04-14]. Dostupné z WWW:<<http://www.plananl.cz/zrizovane-organizace/dum-s-pecovatelskou-sluzbou/pecovatelska-sluzba1/sazebnik-cinnosti-a-ukonu/>>

Příloha 2

Dům s pečovatelskou službou Planá nad Lužnicí - budova 1

Zdroj: Domy s pečovatelskou službou [cit. 2011-04-12]. Dostupné z WWW: <
<http://www.plananl.cz/zrizovane-organizace/dum-s-pecovatelskou-sluzbou/bytovy-fond/>>

Dům s pečovatelskou službou Planá nad Lužnicí - budova 2

Zdroj: Domy s pečovatelskou službou [cit. 2011-04-12]. Dostupné z WWW: <
<http://www.plananl.cz/zrizovane-organizace/dum-s-pecovatelskou-sluzbou/bytovy-fond/>>